Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

28 (7344) | Нядзеля, 11 лютага 1945 г. | Цана 20 кап.

Войскі 2-га Беларускага фронта, зламаўшы супраціўленне акружанай групіроўкі праціўніка, штурмам авалодалі горадам Эльбінг—буйным вузлом камунікацый і магутным апорным пунктам абароны немцаў на правым беразе Віслы, які прыкрывае подступы да Данцыгскай бухты.

Войскі 3-га Беларускага фронта авалодалі горадам Прэйсіш Айлау—важным вузлом камунікацый і моцным апорным пунктам абароны немцаў ва Усходняй Прусіі.

Слава нашай доблеснай Чырвонай Арміі!

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Камандуючаму войскамі 2-га Беларускага фронта
Маршалу Совецкага Саюза РАКАСОЎСКАМУ
Начальніку штаба фронта **Генерал-лейтэнанту БАГАЛЮБАВУ**

Войскі 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта, зламаўшы супраціўленне акружанай групіроўкі праціўніка, сёння, 10 лютага, штурмам авалодалі горадам Эльбінг — буйным вузлом камунікацый і магутным апорным пунктам абароны немцаў на правым беразе Віслы, які прыкрывае подступы да Данцыгскай бухты.

У баях за авалоданне горадам ЭЛЬБІНГ вызначыліся войскі генерал-палкоўніка ФЕДЗЮНІНСКАГА, генерал-лейтэнанта Кокарэва, генерал-лейтэнанта АНІСІМАВА, генерал-маёра ФЕЦІСАВА, генерал-маёра ЯКУШЭВА, палкоўніка КУРЭНЯ, генерал-маёра ДЗЕМІДАВА, палкоўніка ЧЭСНАКОВА; артылерысты генерал-маёра артылерыі КАЗАКОВА, генерал-маёра артылерыі РАГОЗІНА, палкоўніка ОСТАНІНА, палкоўніка КРЫВАШЭНКА, палкоўніка МІХАЙЛЕНКА, палкоўніка КУЛІЧЫНА, падпалкоўніка БАНДАРЭНКА, падпалкоўніка ВОЛКАВА; танкісты падпалкоўніка МІРАНОВІЧА, падпалкоўніка КОПЫЛАВА, маёра ДОБІНА, маёра ТРЭПАВА; лётчыкі палкоўніка СМАЛАВІЧА, палкоўніка ВУС, палкоўніка ЯКУШЫНА, падпалкоўніка БАРДЗЕЕВА; сапёры падпалкоўніка АЛЕКСАНДРАВА, палкоўніка БАБАЕВА, палкоўніка ШЭСТАКА, падпалкоўніка ЖУКОЎСКАГА; сувязісты палкоўніка БАХІЛІНА, маёра ЗВОНАВА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за авалоданне горадам ЭЛЬБІНГ, прадставіць да прысваення найменавання «ЭЛЬБІНГСКІХ» і да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 10 лютага, у 20 гадзін сталіца нашай Радзімы МАСКВА ад імені Радзімы салютуе доблесным войскам 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта, якія авалодалі горадам ЭЛЬБІНГ, — дваццаццю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯЎЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за авалоданне горадам ЭЛЬБІНГ.

Вечная слава героям, паўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

10 лютага 1945 года.
№ 271.

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Камандуючаму войскамі 3-га Беларускага фронта
Генералу арміі ЧЭРНЯХОЎСКАМУ
Начальніку штаба фронта **Генерал-палкоўніку ПАКРОЎСКАМУ**

Войскі 3-га БЕЛАРУСКАГА фронта, прадаўжаючы наступленне, сёння, 10 лютага, з боем авалодалі горадам ПРЭЙСІШ АЙЛАУ — важным вузлом камунікацый і моцным апорным пунктам абароны немцаў ва УСХОДНЯЙ ПРУСІІ.

У баях за авалоданне горадам ПРЭЙСІШ АЙЛАУ вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта ЛУЧЫНСКАГА, генерал-лейтэнанта ЧАНЧЫБАДЗЕ, генерал-маёра РАГАЧОЎСКАГА, генерал-маёра ЛЕВІНА, генерал-маёра БАЦІЦКАГА, генерал-маёра ШВАРЭВА, генерал-маёра АЛЕКСАНДРАВА, генерал-маёра ЛЮХЦІКАВА, генерал-маёра КУЗНЕЦОВА, палкоўніка ШАЦКОВА, палкоўніка РЫБАЛКО, генерал-маёра ТУРЧЫНСКАГА, палкоўніка ПАПОВА, генерал-маёра ДАНІЛАВА, генерал-маёра ВЛАДЫЧАНСКАГА, генерал-маёра МЫШКІНА, палкоўніка ЛЕОНАВА, генерал-маёра САМАХВАЛАВА, палкоўніка САБЕНКА; артылерысты генерал-палкоўніка артылерыі БАРСУКОВА, генерал-маёра артылерыі ПЕТРАПАЎЛАЎСКАГА, генерал-лейтэнанта артылерыі СТРЭЛЬБІЦКАГА, палкоўніка СТРУЕВА, палкоўніка КІРЫЛАВА, палкоўніка КОСЦІКАВА, палкоўніка ТІШЫНА, палкоўніка ЗУБКОВА, палкоўніка ВІШНЕЎСКАГА, падпалкоўніка АФАНАСЬЕВА; танкісты генерал-палкоўніка танкавых войск РОДЗІНА, генерал-лейтэнанта танкавых войск БУТКОВА, палкоўніка СОМЕР, палкоўніка КУЗНЕЦОВА; лётчыкі генерал-палкоўніка авіяцыі ХРУКІНА, генерал-маёра авіяцыі НЕЧЫПАРЭНКА, палкоўніка ЧУЧЭВА, генерал-маёра авіяцыі ШЭЎЧЭНКА, генерал-маёра авіяцыі МОЛАКАВА; сапёры генерал-лейтэнанта інжынерных войск БАРАНАВА, генерал-маёра інжынерных войск ЖЫРОВА, палкоўніка ЛЕВІНА, палкоўніка АНТОНАВА, палкоўніка КУШНІРА; сувязісты генерал-лейтэнанта войск сувязі БУРАВА, генерал-маёра войск сувязі КАКОРЫНА, палкоўніка ПЛОТКІНА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за авалоданне горадам ПРЭЙСІШ АЙЛАУ, прадставіць да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 10 лютага, у 22 гадзіны, сталіца нашай Радзімы МАСКВА ад імені Радзімы салютуе доблесным войскам 3-га БЕЛАРУСКАГА фронта, якія авалодалі горадам ПРЭЙСІШ АЙЛАУ,—дванаццаццю артылерыйскімі залпамі са ста дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯЎЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за авалоданне ПРЭЙСІШ АЙЛАУ.

Вечная слава героям, паўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

10 лютага 1945 года.
№ 272.

УКАЗ

Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР

аб узнагароджанні Пачотнымі Граматамі Вярхоўнага Совета БССР асабліва вызначыўшыхся работнікаў радыёвяшчання ў сувязі з 20-годдзем радыёвяшчання ў СССР

За дасягнутыя поспехі ў справе аднаўлення і развіцця радыёвяшчання ў Беларускай ССР узнагародзіць Пачотнымі Граматамі Вярхоўнага Совета БССР наступных работнікаў радыёвяшчання:

1. Александроўскую Валенціну Паўлаўну—адказнага рэдактара маладзёжнага вяшчання.
2. Астапенка Аляксандра Кірылавіча—начальніка аддзела маладзёжнага вяшчання.
3. Бараноўскую Марыю Балеславаўну—старшыню Баранавіцкага абласнога радыёкамітэта.
4. Батвіннік Любоў Якаўлеўну—старшага дыктара радыёкамітэта пры СНК БССР.
5. Буніна Якава Вульфавіча—старшага рэдактара аддзела музыкальнага вяшчання.
6. Голера Аляксандра Нікалаевіча—начальніка радыёвяшчальнага вузла.
7. Губарэвіча Канстанціна Леопольевіча—адказнага рэдактара агульна-палітычных перадач.
8. Данілевіча Васілія Аляксандравіча—галоўнага рэдактара палітвяшчання.
9. Купцова Сяргея Паўлавіча—старшыню Гомельскага абласнога радыёкамітэта.
10. Каратышэўскага Васілія Міхайлавіча—загадчыка карэспандэнцкай сеткай рэдакцыі «Апошніх паведамленняў».
11. Мінковіча Міхаіла Аляксандравіча—старшыню Радыёкамітэта пры СНК БССР.
12. Падабеда Андрэя Фёдаравіча—начальніка аддзела абласнога і раённага радыёвяшчання.
13. Пігулеўскага Нікалая Нікалаевіча—саліста Радыёкамітэта.
14. Русакову Аляксандру Аляксандраўну—старшага тэхніка цэха механічнага вяшчання.
15. Санько Любоў Спяпанаўну—рэдактара-перакладчыка Радыёкамітэта пры СНК БССР.
16. Салаўёва Васілія Андрэевіча—намесніка старшыні Радыёкамітэта пры СНК БССР.
17. Тучэнка Дзмітрыя Аўрамавіча—адказнага рэдактара «Апошніх паведамленняў».
18. Чаускага Маісея Мотэлевіча—намесніка старшыні Радыёкамітэта пры СНК БССР.
19. Эпштэйн Анну Якаўлеўну—адказнага рэдактара палітвяшчання.
20. Юрэвіча Владзіміра Міхайлавіча—дыктара Радыёкамітэта пры СНК БССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР **Н. НАТАЛЕВІЧ.**
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР **Л. ПАПКОЎ**

гор. Мінск
7 лютага 1945 года.

Інфармацыйнае паведамленне аб чарговым пленуме Цэнтральнага Камітэта ВЛКСМ

У Маскве адбыўся чарговы XIII пленум Цэнтральнага Камітэта ВЛКСМ з удзелам першых сакратароў абкомаў, крайкомаў, ЦК комсамола саюзных рэспублік.

Пленум абмеркаваў пытанні:

а) аб палепшанні палітыка-выхаваўчай работы комсамольскіх арганізацый сярод моладзі—дакладчык сакратар ЦК ВЛКСМ т. Н. А. Міхайлаў;

б) аб мерах па палепшанню работы комсамольскіх арганізацый сярод моладзі рамесніцкіх, чыгуначных вучылішч і школ ФЗН—дакладчык сакратар ЦК ВЛКСМ т. А. Е. Харламаў.

Па абмеркаваных пытаннях прыняты адпаведныя пастановы.

З вялікім натхненнем удзельнікі пленума прынялі пісьмо таварышу Сталіну.

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 10 ЛЮТАГА

Войскі 3-га БЕЛАРУСКАГА фронта, прадаўжаючы наступленне, 10 лютага з боем авалодалі горадам ПРЭЙСІШ АЙЛАУ—важным вузлом камунікацый і моцным апорным пунктам абароны немцаў ва УСХОДНЯЙ ПРУСІІ, а таксама з баямі занялі больш 30 другіх населеных пунктаў і сярод іх ГЛОБУНЕН, ТІФЕНТАЛЬ, КОРШЭЛЕН, ВАКЕРН, РОДЗІТЭН, ШЭВЕКЕН, ТОПРИНЕН, ГАЛЕКЕН.

Войскі 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта, зламаўшы супраціўленне акружанай групіроўкі праціўніка, 10 лютага штурмам авалодалі горадам ЭЛЬБІНГ—буйным вузлом камунікацый і магутным апорным пунктам абароны немцаў на правым беразе ВІСЛЫ, прыкрываючым подступы да ДАНЦЫГСКАЙ бухты. За 8 і 9 лютага войскамі фронта ўзята ў палон звыш 4.300 нямецкіх салдат і афіцэраў.

На поўначы і паўночным захадзе ад горада ШНАЙДЭМЮЛЬ нашы войскі з баямі занялі больш 40 населеных пунктаў, у тым ліку буйныя населеныя пункты НІКАНЗЕЕ, ГРОС БОРН, РЭДЗЕРЫТЦ, ХОФШТЭДТ, ХАНСФЕЛЬДЗ, ЭКАРТСБЕРГЕ, КЛАУСДОРФ, ШТРАЦ, КЛАЙН НАКЕЛЬ, МАРТЗ, ДЭНЦЫХ.

У ШНАЙДЭМЮЛЕ і ПАЗНАНІ прадаўжаліся баі па знішчэнню акружаных гарнізонаў праціўніка.

У заходняй частцы БУДАПЕШТА (БУДА) нашы войскі, прадаўжаючы баі па знішчэнню гарнізона праціўніка, занялі некалькі кварталаў. За 9 лютага ў гэтым раёне ўзята ў палон больш 1.300 салдат і афіцэраў праціўніка.

За 9 лютага на ўсіх франтах падбіта і знішчана 110 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зенітнай артылерыі збіта 70 самалётаў праціўніка.

Войскі 3-га Беларускага фронта, прадаўжаючы наступленне, выйшлі на подступы да горада Прэйсіш Айлау, які з'яўляецца цэнтрам умацаванага раёна Усходняй Прусіі. Гэты раён складаецца з вялікай колькасці чатырох-амбразурных жалезабетонных дотаў, прыкрытых дротавымі загародамі і міннымі палямі. Савецкія войскі зламалі ўпорнае супраціўленне немцаў і ў выніку жорсткага бою авалодалі горадам Прэйсіш Айлау — вузлом трох чыгунак і шасці шасейных дарог. Паводле папярэдніх даных, знішчана да 4.000 гітлераўцаў. Спалена і падбіта 20 нямецкіх танкаў. Захоплена 6 танкаў, 32 гарматы і вялікія склады боеприпасаў.

Экіпаж самаходнай гарматы афіцэра Алёхіна ў баі знішчыў 2 нямецкія гарматы і 3 аўтамашыны. Гарматны разлік старшага сяржанта Карымава разам з групай пехацінцаў пранік у тыл праціўніка. Артылерысты знішчылі танк, 2 бронетранспарцёры і групу гітлераўцаў. Мінамётчыкі падраздзялення сяржанта Гаўрылава разбілі дом, пераўтвораны немцамі ў дот. Усе гітлераўцы, якія знаходзіліся ў ім, знішчаны. Мінамётчык старшы сяржант Гаўрылаў, адбіваючы варожую контратаку, знішчыў 18 немцаў.

* * *

Войскі 2-га Беларускага фронта сёння раніцай авалодалі горадам Эльбінг. Праціўнік надаваў вялікае значэнне гэтаму гораду і сканцэнтраваў для яго абароны буйныя сілы пяхоты, танкаў, а таксама марскія, сапёрныя і другія часці. Калі нашы войскі, у выніку абходнага манеўра, акружылі Эльбінг, нямецкае камандаванне аддала сваім войскам загад прабіцца да горада, «не звяртаючы ніякай увагі на страты». Спрабуючы выканаць гэты загад, немцы панеслі каласальныя страты, але так і не здолелі прарвацца праз заслону савецкіх войск. Тым часам нашы пяхотныя і танкавыя часці, акружыўшы Эльбінг, прадпрынялі штурм горада. Пасля магутнага агнявога налёту на варожыя ўмацаванні савецкія байцы авалодалі чыгуначнай станцыяй, якая з'яўляецца базай забеспячэння гітлераўцаў. Развіваючы поспех, нашы войскі прарваліся ў цэнтр горада, разграмілі варожую групіроўку і сёння поўнасцю авалодалі горадам. У баях за Эльбінг знішчана некалькі тысяч нямецкіх салдат і афіцэраў. Захоплена вялікая колькасць узбраення, складаў, вагонаў і параходаў.

Эльбінг з'яўляецца другім па велічыні горадам Усходняй Прусіі. У ім сканцэнтраваны буйныя прадпрыемствы. Заводы Шыхау выпускалі акіянскія судны, марскія паравозы і падводныя лодкі. Да вайны на гэтых заводах выпускаліся 6 падводных лодак у месяц. У Эльбінгу ёсць таксама верфі для пабудовы тарпедных катэраў і іншыя прадпрыемствы.

* * *

На поўначы і паўночным захадзе ад горада Шнайдэмюль нашы войскі выбілі немцаў з населенага пункта Ніканзее, які знаходзіцца ў 16 кіламетрах ад важнага вузла чыгунак — горада Нойштэцін. На другім участку савецкія пехацінцы, пераадольваючы ўпорнае супраціўленне праціўніка, авалодалі сяленнем Клаусдорф, што ляжыць у 4 кіламетрах на поўнач ад горада Дойч-Кроне, і апорным пунктам Штрац, які знаходзіцца ў 5 кіламетрах на паўночным захадзе ад Дойч-Кроне. Такім чынам, групіроўка праціўніка, якая абараняе горад Дойч-Кроне, ахоплена нашымі войскамі з трох бакоў. У распараджэнні немцаў асталася адна шасейная дарога, якая знаходзіцца пад артылерыйскім абстрэлам. За дзень баёў спалена і падбіта 40 нямецкіх танкаў і самаходных гармат. Захоплена 8 чыгуначных эшалонаў з ваеннай маёмасцю. Узята ў палон да 600 немцаў.

* * *

У заходняй частцы Будапешта нашы гвардзейскія падраздзяленні ачысцілі ад гітлераўцаў ваенны і агульнадзяржаўны шпіталь № 3 і, прасоўваючыся ўперад, ліквідавалі ўмацаваны ўчастак чыгуначнай лініі. Другія наступаючыя часці авалодалі заводам і выбілі праціўніка з чыгуначнага тунеля. Такім чынам нашы войскі на значным участку прарвалі абарончы рубеж, пабудаваны немцамі па кальцавой магістралі. На вуліцах засталося многа трупаў варожых салдат і афіцэраў. Захоплена ў палон 37 гармат, 260 аўтамашын, 3 паравозы, 790 чыгуначных вагонаў і другія трафеі. Узята звыш 1.300 палонных, сярод якіх інтэндант 1 венгерскага армейскага корпуса палкоўнік Рэгел Густаў, начальнік адміністратыўнай службы корпуса палкоўнік Лобан Лайош і другія афіцэры.

* * *

Палонны унтэр-афіцэр 25 нямецкай танкавай дывізіі Гейнц Кіршайс расказаў: «Наша дывізія была акружана савецкімі войскамі. Бой у акружэнні прадаўжаўся каля 6 гадзін. Мы страцілі больш 90 танкаў і бронетранспарцёраў. Мой танк быў падбіты, і я з экіпажам прабаваў лясамі прабрацца на захад. Цэлую ноч мы няспынна ішлі. Раніцою, калі нам здалося, што мы ўжо выбраліся з акружэння, нас заўважылі рускія пехацінцы. У палоне я сустрэў многіх саслужыўцаў. Ад іх я даведаўся, што 25 дывізія поўнасцю разгромлена і знішчана».

Гароды для рабочых і служачых

Савет Народных Камісараў СССР прыняў пастанову аб забеспячэнні рабочых і служачых гародамі на 1945 год. Пастанова прадугледжвае меры для далейшага развіцця і палепшання індывідуальнага і калектыўнага гародніцтва.

Саўнаркомам саюзных рэспублік, краявым, абласным і гарадскім Саветам і Саўнаркомам рэспублік прапанавана прыняць меры да выдзялення пасеўных плошчаў пад гароды і разам з прафсаюзнымі арганізацыямі дабіцца максімальнага ўдзелу рабочых і служачых у індывідуальным і калектыўным гародніцтве рабочых, служачых, сем'яў франтавікоў і інвалідаў Айчыннай вайны.

Для прадпрыемстваў і ўстаноў, якія маюць патрэбу ў дадатковай зямельнай плошчы, пад гароды рабочых і служачых павінны быць адведзены да 1 красавіка свабодныя землі гарадоў і дзяржаўнага зямельнага фонда. Гэтыя землі будуць замацаваны за прадпрыемствамі і ўстановамі на 5—6 год. Пад гароды дазваляецца выкарыстаць і свабодныя землі саўгасаў, падсобных гаспадарак, прадпрыемстваў і г. д.

Лепшыя зямельныя ўчасткі, якія знаходзяцца бліжэй да месц жыхарства, трэба выдзяляць у першую чаргу сем'ям франтавікоў, ваеннаслужачых і інвалідам Айчыннай вайны.

Адміністрацыі прадпрыемстваў і ўстаноў забараняецца пераразмяркоўваць паміж рабочымі і служачымі адведзеныя пад індывідуальныя гароды і замацаваныя за імі зямельныя ўчасткі.

Пры звальненні з работы ў даным прадпрыемстве або ўстанове рабочыя і служачыя не пазбаўляюцца права карыстання гароднымі ўчасткамі, за выключэннем выпадкаў звальнення з работы ў сувязі з прызывам у Чырвоную Армію, пераводам на пенсію або інваліднасць, хваробай, камандзіраваннем на вучобу і пераводам на другую работу. У выпадку самавольнай перадачы гароднага ўчастка другім асобам рабочыя і служачыя пазбаўляюцца права карыстання ім.

Выканкомам абласных і краявых саветаў, Саўнаркомам рэспублік і Народным камісарыятам, кіраўнікам прадпрыемстваў і ўстаноў прапанавана разам з прафсаюзнымі арганізацыямі забяспечыць рабочых і служачых насеннем і пасадачным матэрыялам, аказаць ім агратэхнічную дапамогу, арганізаваць на месцовых прадпрыемствах рамонт і выраб гароднага інвентару, разгарнуць шырокую прапаганду лепшых спосабаў апрацоўкі і ўгнаення глебы, падрыхтоўкі насення, догляду пасеваў. Да пачатку веснавых работ павінен быць арганізаван продаж насення (па заяўках прафсаюзных арганізацый) і мінеральных угнаенняў праз гандлёвую сетку.

(ТАСС).

Абласная нарада па падрыхтоўцы да веснавой сяўбы

МАЗЫР, 10 лютага. (БЕЛТА). Тут адбылася абласная нарада партыйна-савецкага актыва. З дакладам аб падрыхтоўцы калгасаў да веснавой сяўбы выступіў сакратар абкома партыі тав. Кавалёў.

— Палеская вобласць,—гаворыць дакладчык,—у мінулым годзе ў сціслыя тэрміны выканала план веснавой сяўбы, многія раёны сабралі багаты ўраджай. Машынна-трактарныя станцыі выканалі гадавы план трактарных работ на 150 працэнтаў.

Зараз у калгасах вобласці разгарнулася дзейная падрыхтоўка да веснавой сяўбы: ідзе ачыстка насення, рамонт сельгасінвентару. Але многія калгасы адстаюць. Трэба, каб усе яны ўзорна падрыхтаваліся да сяўбы.

Выступіўшыя ў спрэчках — сакратар Ельскага райкома партыі тав. Чарняхоўскі, Хойніцкага райкома тав. Рудчанка, старшыня Брагінскага райвыканкома тав. Зіновіч і другія абмяняліся вопытам падрыхтоўкі да веснавой сяўбы.

Збор сродкаў на танкавую калону

ГРОДНА. Працоўныя Гродненскага сельскага раёна, рыхтуючыся дастойна сустрэць 27-ю гадавіну Чырвонай Арміі, сабралі на будаўніцтва танкавай калоны «Комсамол Беларусі» 45 тысяч рублёў. Адначасова для сямей франтавікоў сабрана 15 тон збожжа, 30 тон бульбы і шмат гародніны.

БАРЫСАЎ. З вялікім поспехам праходзіць збор сродкаў на танкавую калону «Комсамол Беларусі» сярод моладзі раёна. Моладзь камбіната імені Кірава ўнесла каля 25 тысяч рублёў. Маладыя калгаснікі з сельгасарцелі «Шлях Леніна», Гліненскага сельсовета, унеслі 48 тысяч рублёў. Усяго па раёну на танкавую калону сабрана больш 100 тысяч рублёў.

Першыя поспехі

На заводскім двары яшчэ і зараз відаць сляды варварскіх разбурэнняў, нанесеных нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Калі ў ліпені мінулага года рабочыя і інжынеры ўзяліся за аднаўленне мінскага вагонарамонтнага завода імені Мяснікова, тут не было ні аднаго будынка, ні аднаго цэлага станка. Будаўнічымі работамі заняліся не толькі цесляры, майстры цаглавай кладкі, але і слесары, токары і другія спецыялісты. Брыгады слесараў Адамовіча і Рыльевіча на розных будаўнічых работах давалі па дзве з лішкам нормы за змену. Адначасова рабочыя і тэхнікі даставалі з разбураных гарадскіх будынкаў патрэбныя ім станкі, маторы і аднаўлялі іх. У выніку да пачатку зімы на заводзе быў адноўлен рад цэхаў.

Да выканання студзеньскага плана рамонту вагонаў рабочыя прыступілі ў адбудаваных, ацепленых цэхах. У адказ на паспяховае наступленне Чырвонай Арміі, калектыў завода ўзяў на сябе абавязацельства выканаць студзеньскі вытворчы план на 140 процантаў і перавыканаў сваё абавязацельства на 20 процантаў.

Сотні рабочых значна перавыканалі нормы выпрацоўкі. Брыгада слесараў комуніста Бурак, працуючы на рамонце ацяпляльнай і водаправоднай сістэмы вагонаў, выканала месячны план на 260 процантаў. Брыгады столяраў Барушка і Мішкевіча перавыканалі месячнае заданне ў два разы.

Калектыў завода абавязаўся да 27-й гадавіны Чырвонай Арміі выканаць лютаўскі план рамонту вагонаў на 120 процантаў.

(БЕЛТА).

МАРУДЗЯЦЬ З АДБУДОВАЙ КАЛГАСНЫХ ВЁСАК

Сакратар Лёзненскага райкома партыі тав. Марозаў выцягнуў з шуфлядкі стала 2—3 лісткі паперы, хутка прагледзеў іх і пачаў:

— У мяне зараз няма пад рукамі дакладных звестак наконт адбудовы калгасных вёсак. Будуем пакрыху...—заспакойваючы, дадаў ён.—Гэтым пытаннем у нас займаецца раённы зямельны аддзел. Вы звярніцеся да тав. Дабражанецкага, ён дасканала знаём са справай адбудовы. Магу вам толькі сказаць, што па раёну па 20 студзеня пабудавана 1.310 новых і адрамантаван 741 поўразбураны дом.

Гэтыя лічбы выглядаюць вельмі мізэрнымі ў параўнанні з планамі аднаўленчых работ у раёне.

Нямецкія варвары панеслі Лёзненскаму раёну асабліва цяжкія страты. Яны разбурылі і спалілі каля 9.500 дамоў калгаснікаў і грамадскіх будынкаў. Дастаткова сказаць, што ў большасці сельсаветаў раёна не засталося ніводнага будынка. Усё было спалена.

Патрабавалася вялікая, напружаная работа па аднаўленню народнай гаспадаркі і, у першую чаргу, па адбудове сядзіб калгаснікаў.

З першых дзён вызвалення раёна ад нямецка-фашысцкіх варвараў калгаснікі Лёзненшчыны дружна ўзяліся за адбудову родных вёсак. Але кіраўніцтва раёна не ўзначаліла гэтай ініцыятывы калгаснікаў, не пацікавілася адбудоўчымі работамі, не дапамагло ім. А таму неўзабаве тэмпы будаўнічых работ пачалі зніжацца.

Надыйшлі халады. Калгаснікі пачалі будаваць замест сталых дамоў часовыя хацінкі 2 на 2, 2 на 3 метры. Многія пачалі будаваць зямлянкі, псуючы тым самым будаўнічы матэрыял, які адпускае дзяржава, затрачваючы непрадукцыйна каштоўны рабочы час.

Загадчык раённага зямельнага аддзела тав. Дабражанецкі паціскае зараз плячыма. Няма, моў, такога парыву на адбудоўчых работах.

— Вінаваты, бачыце, лесанарыхтоўкі,—нібы ў апраўданне гаворыць ён.

Не лішне цяпер напомніць і Дабражанецкаму, і сакратару райкома партыі, і старшыні выканкома райсовета пра страчаны час, які паспяхова мог быць выкарыстан на адбудоўчыя работы.

— Мы, безумоўна, перажываем за калгаснікаў, якія і сёння жывуць у зямлянках,—цвердзяць раённыя кіраўнікі. А такіх сямей у раёне, на жаль, больш 4 тысяч. Яны ў большасці сядзяць у сырых зямлянках, а ў лепшым выпадку будуюць невялікія хацінкі, два-тры метры ўдоўжкі і ўшыркі.

Не кіруюць адбудоўчымі работамі ні райком партыі, ні выканком райсовета. Не бываюць іх прадстаўнікі на вёсках і не ўваходзяць у справы адбудовы дамоў калгаснікаў.

Сталыя будаўнічыя брыгады ў раёне амаль адсутнічаюць. Дастаткова напомніць, што з 19 сельсоветаў у раёне толькі ў 7 сельсоветах створаны будаўнічыя брыгады, у якіх працуе ўсяго 389 чалавек. Гэта зусім недастаткова. Лік брыгад далёка не адпавядае патрабаванням адбудовы калгасных вёсак.

Возьмем для прыкладу калгас «VII з'езд советаў», Замшанскага сельсовета. Ён знаходзіцца на адлегласці 5 кіламетраў ад раённага цэнтра. Але на працягу сямі месяцаў у гэты калгас толькі адзін раз заглянуў загадчык раённага зямельнага аддзела, ды і то заехаў туды на хвілінку. Там тав. Дабражанецкі сустрэў 2—3 калгаснікаў, сказаў ім, што трэба будаваць, і паехаў. Ён нават не пацікавіўся справамі калгаса, не параіўся з калгаснікамі наконт будаўнічых работ і матэрыялаў. У гэтым калгасе не створаны будаўнічыя брыгады. Замест вялікіх дамоў тут будуюць маленькія хацінкі, ставяць іх без усякага плана. У калгасе зусім не дапамагаюць у адбудове сем'ям чырвонаармейцаў, якія жывуць у зямлянках.

У калгасе «Бальшэвік», Каралеўскага сельсовета, яшчэ і сёння жывуць у зямлянках 44 сям'і. Там за ўвесь час аднаўленчых работ пабудавалі ўсяго 7 хацінак размерам 2 на 2 метры. Але ў зводках раённых кіраўнікоў яны лічацца сталымі дамамі. Ды што гаварыць пра далёкія калгасы, калі ў самім Лёзна яшчэ і сёння жывуць больш 150 сямей у зямлянках.

Чым тлумачыць, што адбудова ідзе такімі мізэрнымі крокамі? Хіба нехапае матэрыялу ці людзей? Не, усё гэта ёсць. Лясоў у раёне многа і знаходзяцца яны блізка ад вёсак. Праўда, малавата мужчын, але для гэтай мэты можна скарыстаць і жанчын. Толькі трэба арганізаваць гэтыя брыгады.

У раёне працуе лесапільня. Правільна скарыстаўшы яе магчымасці, можна значна аблегчыць будаўніцтва, забяспечыўшы калгаснікаў дошкамі, распілоўчанымі брускамі для аконных рам, вушакоў і другімі матэрыяламі.

Безумоўна, усё гэта магчыма пры ўмове, калі адбудовай калгасных вёсак у Лёзненскім раёне будуць па-сур'ёзнаму, па-бальшэвіцку займацца раённыя партыйныя і савецкія арганізацыі. На жаль, пакуль што гэтага няма.

Г. СТРАШКО.

Першы Прыбалтыйскі фронт. Ветэран Айчыннай вайны, медыцынская сястра санроты Н-скай гвардзейскай стралковай часці гвардыі старшына медыцынскай службы Ніна Герасімаўна Рудзько. За самаадданы догляд раненых яна ўзнагароджана ордэнамі Айчыннай вайны II ступені, Чырвонай Зоркі, ордэнам Славы III ступені, медалямі «За адвагу», «За баявыя заслугі» і «За абарону Сталінграда». Да вайны Н. Г. Рудзько была студэнткай юрыдычнага інстытута ў гор. Мінску.

Фота Б. Вядзенка. (Фотахроніка ТАСС).

НАРАЧАНСКІЯ РЫБАКІ ЎСТУПАЮЦЬ У СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЕ СПАБОРНІЦТВА

Рыбная гаспадарка на мясцовых вадаёмах набывае выключна важнае значэнне, як найбагацейшая крыніца атрымання дадатковай колькасці прадуктаў харчавання.

Для арганізацыі прудавай рыбнай гаспадаркі ў калгасах трэба ў кожнай вобласці стварыць дзяржаўныя пітомнікі, якія забяспечвалі-б пруды пасадачным матэрыялам і аказвалі-б калгасам тэхнічную дапамогу. Неабходна, каб вырошчванне хутка растучых парод рыбы было такой звычайнай і масавай справай, як вырошчванне птушкі, або адкорм свіней. Гэта тым больш важна, што задача аднаўлення жывёлагадоўлі ў вызваленых раёнах і далейшага росту пагалоўя жывёлы ў краіне будзе з большай паспяховасцю вырашана, чым вышэй у харчовым балансе краіны будзе ўдзельная вага рыбных прадуктаў.

Рыбакі і рыбачкі рыбпрамгаса «Нарач» Вілейскага дзяржрыбтрэста нядаўна звярнуліся да ўсіх рыбакоў і рыбачак, рабочых і спецыялістаў рыбнай прамысловасці, да ўсіх калгаснікаў, работнікаў саўгасаў і спажывукааперацыі Савецкай Беларусі з заклікам арганізаваць усю сваю работу ў 1945 годзе на аснове шырокага сацыялістычнага спаборніцтва, укаранення стаханаўскіх метадаў працы і перавыканання плана рыбаздабычы як па колькасных, так і па якасных паказчыках і выклікалі на соцспаборніцтва браслаўскіх і полацкіх рыбакоў.

Рыбпрамгас «Нарач» да вайны даваў 400 тон рыбы ў год, з іх 100—150 цэнтнераў высокаякаснага карпа. Нямецкія захопнікі разбурылі і разграбілі рыбпрамгас. Але з першых-жа дзён вызвалення рыбакі дружнай сям'ёй узяліся за аднаўленне сваёй гаспадаркі, за выкананне і перавыкананне плана здабычы рыбы. У 1944 г. яны далі краіне і фронту звыш плана 3.317 пудоў.

Стаханаўскіх паказчыкаў работы па выкананню вытворчых заданняў дабіліся: арцель імені Молатава (вёска Стругалапы). Яна выканала план на 284 працэнты, арцель імені Варашылава (вёска Качэргі), якая выканала план на 272 працэнты, арцель «1-е Мая» (вёска Занарач), дзе план выканан на 267 працэнтаў, арцель імені Сталіна (вёска Пасынкі), якая выканала план на 251 працэнт.

Цяпер калектыў рыбпрамгаса «Нарач» узяў абавязацельства гадавы план здабычы рыбы выканаць да 28-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі і даць краіне не менш 2.000 пудоў рыбы звыш плана.

Нарачанскім рыбпрамгасам узяты таксама канкрэтныя абавязацельствы па вырабу рыбалавецкіх прылад з мясцовай сыравіны і пабудове 50 рыбацкіх лодак, з якіх 16 парусна-грабных.

Абавязацельствамі прадугледжана падрыхтоўка на працягу года 8 брыгадзіраў, 16 звеннявых, 40 сеткавязальніц, засольшчыкаў, капцільшчыкаў і сушыльшчыкаў; поўнае аднаўленне на працягу года прудавой гаспадаркі і аказанне практычнай дапамогі калгасам раёна ў арганізацыі кожным з іх прудавых рыбных гаспадарак.

Нарачанскія рыбакі заклікаюць усе рыбпрамгасы павялічыць здабычу сялявы, дабіцца, каб у асартыменце рыбных прадуктаў, якія выпрабляюцца рыбнымі прадпрыемствамі, «селядзец беларускі» заняў адпаведнае месца, і арганізаваць пастаўку спажыўцу свежа-марожанай і ахалоджанай рыбы, павялічыўшы выпуск спецпасолу, марынаду і капчэння.

Зараз перад усімі работнікамі рыбнай прамысловасці, калгасамі і саўгасамі стаіць задача—па прыкладу рыбпрамгаса «Нарач» уключыцца ў соцыялістычнае спаборніцтва і прыкласці ўсе сілы, веды і ўсю энергію, каб хутчэй аднавіць рыбную прамысловасць, разбураную і разграбленую нямецкімі захопнікамі, і даць краіне і фронту больш высокаякаснай рыбы, больш рыбных прадуктаў.

І. ХАПАЧКІН,
нам. нач. Галоўрыбпрома пры СНК БССР.

Парыхтоўваюць мясцовыя ўгнаенні

МАЗЫР. (Кар. «Звязды»). Комсамольцы сельскагаспадарчай арцелі «Чырвоная зорка», Ельскага раёна, звярнуліся з заклікам да ўсіх комсамольцаў і вясковай моладзі раёна ў парыхтоўцы мясцовых угнаенняў да вясновай сяўбы. У гэтым калгасе ўжо сабрана 20 цэнтнераў попелу, арганізаваны дзве комсамольска-маладзёжныя брыгады па нарыхтоўцы торфу.

Заклік комсамольцаў падтрыманы ў многіх калгасах раёна. Цяпер усюды ідзе збор попелу, птушынага памёту, торфу і гноевай жыжы.

Усяго ў калгасах раёна сабрана ўжо 120 цэнтнераў попелу, дзесяткі цэнтнераў птушынага памёту, тысячы тон торфу. Вывазка торфу і гною на палі.

Павялічваецца выпуск цэглы і чарапіцы

На прадпрыемствах трэста будаўнічых матэрыялаў № 1 разгарнулася дзейная падрыхтоўка да летняга сезона. На мінскім цагельным заводзе № 4 будуецца печ і сушыльныя камеры. Гэта дазволіць значна павялічыць выпуск цэглы. Вялікая сістэма агрэгатаў устаноўлена на заводзе № 1, у выніку чаго выпуск цэглы павялічыцца ў 3 разы. [illegible]

Намечана расшырэнне прадпрыемстваў, якія вырабляюць чарапіцу. Вытворчая магутнасць мінскага чарапічнага завода ўзрасце на 25 працэнтаў.

(БЕЛТА).

Пяць год творчай працы

Днямі споўнілася пяць год творчай працы Беларускага Дзяржаўнага ансамбля песні і танца. Гэтае пяцігоддзе з'яўляецца знамянальнай датай не толькі ў жыцці і працы ансамбля, але і ў развіцці мастацтва Савецкай Беларусі.

Беларускі Дзяржаўны ансамбль песні і танца пачынаўся яшчэ ў гушчы працоўных мас дасягненні беларускага мастацтва. За гады Айчыннай вайны ансамбль праводзіў вялікую работу па мастацкаму абслугоўванню працоўных мас, байцоў і афіцэраў Чырвонай Арміі. Пачынаючы ад Беластока і Мінска, ансамбль пабываў і выступаў з канцэртамі ў Маскве, шматлікіх гарадах Сярэдняй Азіі, Сібіры, Урала. Сваім гучным патрыятычным мастацтвам ансамбль заклікаў на барацьбу супраць фашысцкіх варвараў.

[illegible] гарадах Скідзель, Шчучын, у сталіцы братняй нам Літоўскай рэспублікі — горадзе Вільнюсе. Праведзена значная работа па абслугоўванню байцоў і афіцэраў Чырвонай Арміі. Толькі за апошнія тры месяцы дала 16 шэфскіх канцэртаў у воінскіх часцях і шпіталях.

Беларускі Дзяржаўны ансамбль песні і танца прышоў да свайго пяцігоддзя з пастаноўкай 1.002 канцэртаў. Не гледзячы на цяжкія ўмовы работы, ансамбль за час вайны стварыў значны і разнастайны рэпертуар. Больш трохсот беларускіх народных песень, сучасных абаронных — патрыятычных песень і танцаў мае ён у сваім рэпертуары. Сотні музыкальных твораў беларускіх кампазітараў — Багатырова, Цікоцкага, Аладава, Залатарова, Пукста, Любана, Сакалоўскага і другіх складаюць залаты фонд рэпертуара і паспяхова выконваюцца хорам ансамбля. [illegible] Рымскага-Корсакава, Чайкоўскага, Грачанінава, Танеева, Кюі, Рубінштэйна і [illegible].

З першых дзён вызвалення роднай Савецкай Беларусі ад нямецка-фашысцкіх бандытаў ансамбль выступіў з канцэртамі ў вызваленых гарадах: Нова-Беліцы, Гомелі, Рэчыцы, Мазыры, Добрушы, а затым у Мінску.

З 1 кастрычніка 1944 года Беларускі Дзяржаўны ансамбль песні і танца знаходзіцца ў горадзе Гродна. За невялікі перыяд сваёй працы ў Гродна, ансамбль даў 48 канцэртаў, з іх толькі ў горадзе 34. З вялікім поспехам прайшлі канцэрты ў [illegible]

Разам з песнямі таксама шырока прадстаўлены беларускія народныя танцы. Найбольш папулярныя і вядомыя беларускія танцы — «Лявоніха», «Крыжачок», «Бульба», «Юрачка», «Мікіта» і іншыя — заўсёды карыстаюцца заслужаным поспехам у нашага гледача.

За годы вайны з асяроддзя калектыва ансамбля выраслі таленавітыя выканаўцы — салісты Л. І. Бакун, Т. Г. Аўрамчык, В. І. Юневіч, Г. І. Іванова, М. Г. Шуманскі, С. І. Дубаневіч, П. М. Морыц, В. Л. Дайнеко, Т. В. Гіжоўская і многія другія артысты. Ад радавога артыста хора да вядучага, замяняючага хормейстара ансамбля, узняўся ў сваім творчым развіцці за гэтыя пяць год [illegible]. Вялікае месца ў творчай працы ансамбля займаюць артысты хора [illegible], а ў балеце — артысты [illegible] і другія.

З першых дзён арганізацыі ансамбля мастацкім кіраўніком і паспяхова працуюць кампазітар Г. М. Вайнрот, балетмайстар І. Б. Шосак, якія [illegible].

Цэнтральны Камітэт КП(б)Б, Саўнарком БССР і асабіста тав. Панамарэнка звярталі і звяртаюць вялікую ўвагу на наш калектыў, аказваючы нам штодзённую дапамогу ў працы. У адказ на гэтыя клопаты і дапамогу партыі і ўрада калектыў ансамбля прыкладзе ўсе свае сілы і здольнасці для ўздыму ідэйна-мастацкага ўзроўню творчай працы, для авалодання высокім майстэрствам вакальнага і балетнага мастацтва.

Ф. СЦЕПАНЮК.

У ДОМЕ ПАРТЫЙНАЙ АСВЕТЫ

Пры мінскім Доме партыйнай асветы працуе вячэрні Універсітэт марксізма-ленінізма. У ім займаецца 130 чалавек. Для павышэння ідэйна-палітычнага ўзроўню настаўнікаў пры Доме партыйнай асветы праводзяцца штомесячныя лекторыі. Яго наведваюць больш 100 педагогаў горада. Для іх чытаюцца лекцыі па гісторыі партыі, гісторыі народаў СССР і іншых дысцыплінах.

За два месяцы ў Доме партыйнай асветы праведзена 15 публічных лекцый і дакладаў. Іх чыталі лепшыя лектары ЦК КП(б)Б, абкома партыі, выкладчыкі вышэйшых навучальных устаноў сталіцы. Лекцыі на тэмы: «Вайна на Ціхім акіяне», «Сучасны стан нацыянальна-вызваленчай барацьбы кітайскага народа» прачытаны [illegible].

Вялікую дапамогу ў павышэнні ідэйна-палітычнага ўзроўню партыйнага і савецкага актыву аказвае бібліятэка Дома партыйнай асветы. Тут ёсць багатая калекцыя партыйна-палітычнай літаратуры, творы Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна. Працуе чытальны зал. [illegible]

У дапамогу дакладчыкам і агітатарам падабрана літаратура па дакладу і загаду таварыша Сталіна аб 27-й гадавіне Кастрычніка.

Да 27-й гадавіны Чырвонай Арміі бібліятэкай арганізаваны вітрыны з спецыяльнай літаратурай. (БЕЛТА).

Усевалад Краўчанка

Роўнымі дарогамі

(Апавяданне)

Увечары мы ўсе, сябры і сяброўкі аднаго сяла, сабраліся ў доме настаўніцы Насці Пракапёнак. Мы хацелі ўрачыста адзначыць сёнешні дзень. Роўна год таму назад Чырвоная Армія вызваліла нашу мясцовасць ад немцаў. Большасць з нас былі аднаго веку, 28—30 год, але былі і старыя. Прыйшлі і настаўнікі, і калгасныя брыгадзіры, прышло некалькі маладых партызан і партызанак, цяперашніх кіраўнікоў сяла, і старэнькі ўрач Пятро Уладзіміравіч.

У хаце гарэла яркае святло некалькіх ламп. На покуці, упрыгожаная каляровымі цацкамі, стаяла навагодняя ёлка. Каля сцяны былі размешчаны доўгія сталы, застаўленыя ежай і віном. Многія з нас не бачылі адзін аднаго тры гады і на гэтым вечары ўпершыню сустрэліся. Было многа радасці і многа слёз. У кожнага з нас мімаволі абудзіліся ўспаміны, як бывала да вайны мы збіраліся ў Насці на такія вечарынкі. І ў святле гэтых успамінаў мы раптам здзівіліся зменам, якія адбыліся з намі за гэтыя тры гады. Мы налічылі многа новых глыбокіх зморшчын на нашых тварах і многа сівых валасоў на нашых галовах. А калі мы селі за сталы, то ўбачылі, колькі многа сяброў мы недалічыліся за сёнешнім сталом.

Нашы твары памужнелі і пасуравелі не па гадах. Але адно было, што не здолеў ні прытушыць, ні змяніць суровы час — гэта нашы вочы. Яны пазіралі ўсё так-жа ясна, як і раней, у іх захаваўся той-жа бляск маладосці, можа толькі сталі яны больш упартымі і цвёрдымі. А яшчэ была ў іх ясная вера ў будучае—і ад гэтага было так цёпла і прыемна сядзець у нашай працярэбленай сям'і.

Калі чаркі абыйшлі па кругу раз і другі і ўсе за сталом ажывіліся, нехта раптам прапанаваў, каб кожны з нас сёння на вечары ўстаў і расказаў які-небудзь яркі ўспамін, пакінуўшы найбольшы след у памяці за тры прайшоўшыя гады. Мы ўсе падтрымалі гэту прапанову.

І тады першай паднялася з месца гаспадыня вечара Насця Пракапёнак, якая перанесла нямецкую кабалу ў сяле. Уся дрыжучы ад хвалявання, яна расказала кранаючы да слёз успамін — самы свой яркі ўспамін, як роўна год таму назад немцы ўцякалі з іхняга сяла, як яна на досвітку ўбачыла каля прысад першых совецкіх воінаў. Насця кінулася на шыю совецкаму салдату і з радасным плачам пачала цалаваць яго. Трэба было перанесці тое, што перанеслі совецкія людзі пад нямецкім прыгнётам, каб зразумець Насцю. Яна скончыла расказ і, усхліпваючы ад слёз, моўчкі села за стол. І ўсе мы на хвіліну замоўклі, а ў многіх заблішчэлі вочы ад набегшай слязы.

Потым устаў дэмабілізаваны лейтэнант Косця Турчын, «Костачка» звалі мы яго ў дзяцінстве, і расказаў, як ён плыў з прастрэленай рукой праз Днепро пад агнём нямецкіх кулямётаў, і як, заграбаючы адной правай, ён увесь час меў перад сабой вобраз легендарнага Чапая, які таксама плыў паранены праз раку, і як гэты вобраз уцеляснёнай волі да жыцця ўратаваў яго, калі ў яго ўжо не ставалася ні сіл, ні крыві...

Устала невялікая ростам і шчупленькая дзяўчына, якой удалося ўцячы з нямецкай катаргі, аж з Франкфурта-на-Майне, і ціха расказала, як немцы знясільвалі іх голадам і працай на ткацкай фабрыцы, і як злосна біў яе палкай немец-майстар, калі яна падала ад слабасці ля станка. Дзяўчына нават назвала імя таго немца, Ото Вольф, а пад канец выняла з кішэні і паказала бірку, якую вымушана была насіць у няволі. І яна пусціла тую бірку вакол стала, і кожны з нас лічыў за абавязак патрымаць у руках кавалак грубай бляшкі з надпісаным нумарам, каб на ўсё жыццё захаваць у грудзях жывую нянавісць да немцаў.

За дзяўчынай падняўся партызан, які цяпер кіраваў калгасам, і расказаў пра бой за горад Оўруч, адабраны ў немцаў штурмам сіламі партызанскіх брыгад, і як ён скасіў з аўтамата 8 немцаў.

Мы падымаліся па чарзе, адзін за адным, у рад, як сядзелі, і расказвалі, і здавалася, нібы гэта мы гарталі старонкі вялікай страшнай кнігі аб вайне. Калі дайшоў чарод гаварыць старэнькаму ўрачу, ён папрасіў, каб яго абмінулі, ён хацеў гаварыць апошнім. Мы не спрачаліся, і Пятро Уладзіміравіч, як сядзеў, так і застаўся сядзець у нерухомасці, апусціўшы галаву. Наступнай устала маладая дзяўчына, калгасны брыгадзір. Яна спачатку збянтэжылася, не ведала, як пачаць, але затым даволі бойка расказала, як яна наладзіла сувязь з зарэчанскімі партызанамі, насіла ім есці, збірала для іх весткі пра варожы гарнізон і як, нарэшце, выйшла замуж за падрыўніка.

Яе суседка расказала пра нямецкага лейтэнанта, што жыў у іх на кватэры, як ён сарваў з сваіх грудзей тры жалезныя крыжы і пачаў у шаленстве тантаць іх нагамі, калі даведаўся, што ўся яго сям'я на радзіме, у Данцыгу, згарэла ў агні ў час бамбёжкі англійскімі бамбавозамі.

А калі круг замкнуўся і расказчыкаў больш не было, мы звярнуліся да Пятра Уладзіміравіча і напомнілі яму яго абяцанне. Ён не прымушаў сябе прасіць. Ён устаў, старанна працёр хустачкай шкельцы сваіх акуляраў, ціханька пракашляўся.

— Я рады, — ціха пачаў ён, — што мы сабраліся, каб урачыста адзначыць угодкі вялікага дня нашага вызвалення.

Мой успамін будзе не зусім прыгожы. Я раскажу вам пра смерць аднаго здрадніка, які вужам круціўся і віляў праз усё жыццё, і што з гэтага выйшла... У нашым сяле да вайны жыў такі селянін — Якаў Цапура. Гэта быў прышлы чалавек, год восем таму назад ён аднекуль прыехаў у наша сяло, ажаніўся, прыжыў двое дзяцей. Знешне Якаў Цапура пакідаў непрыемнае ўражанне — нізкага росту, шырокаплечы, на кароткіх крывых нагах, ён хадзіў выцягнуўшы ўперад галаву так, быццам увесь час да нечага прыслухоўваўся. А калі ён гаварыў, то на яго васпаватым твары заўсёды была нейкая таямнічая насмешлівая ўхмылка. Ён быў як быццам працавіты чалавек і лічыўся нядрэнным калгаснікам. Любіў часта выступаць на калгасных сходах, ратаваў за калгас. Але калі я аднойчы ўбачыў, як ён вазіў з поля снапы і як неахайна адносіўся да калгаснага дабра, я падумаў, што ўвесь гэты чалавек па свайму нутру ілжывы і стараннасць яго паказная, магчыма нават, што ён наогул толькі прыстасоўваецца і да ўлады і да калгаснага жыцця. У пачатку вайны ён быў мабілізаваны ў армію, але праз тыдзень пасля прыхода немцаў у сяло прыйшоў дамоў — відаць з арміі ўцёк. Першыя часы Цапура нічога не рабіў і толькі прыглядаўся, але к канцу сорак першага года, калі немцы далёка прасунуліся на ўсход, ён, відаць, падумаў, што ўлада іх ужо моцная і ўстаноўлена назаўсёды, і паступова пачаў мяняцца. Спачатку ён проста пачаў на людзях лаяць усё, за што раней як быццам клапаціўся і хварэў,—і калгасы, і совецкую ўладу. Праз нейкі час немцы запрасілі яго на службу ў паліцыю, паабяцаўшы добрую плату, і Цапура не адмовіўся, стаў паліцыянтам. А тым часам немцы рваліся ўсё далей на ўсход. Цапура адчуў сталасць свайго становішча і смак у новым чыне. Ён бачыў, як людзі ўзненавідзелі яго за здраду, і пачаў помсціць сялу. За грошы Цапура выдаваў немцам на смерць партызанскія сем'і, пасылаў у Нямеччыну на катаргу сельскіх дзяўчат і падросткаў. Дайшоў да таго, што выхваляўся перад людзьмі сваім удзелам у расстрэлах яўрэяў.

І вось які быў яго канец. Вясной сорак другога года нашай мясцовасцю праходзілі на Украіну партызанскія злучэнні Сабурава і Каўпака. Гэта была сапраўдная армія—партызаны мелі сваю артылерыю, былі ўзброены першакласнай зброяй. Перад імі расступіліся ўсе варожыя гарнізоны. Немцы ўцякалі з нашай мясцовасці, як ашалелыя. Партызаны ішлі трактам дзень і ноч і яшчэ дзень і ноч, і, здавалася, не было ім канца. Да іх далучаліся ўсе, хто здольны быў несці зброю.

А на трэція суткі апоўдні прайшлі партызанскія ар'ергарды, і ў сяле зноў стала ціха. І раптам пад вечар на вуліцы паказаўся Цапура. Ён недзе хаваўся гэтыя тры дні. Як ён адразу змяніўся — схуднеў, аброс шчаціннай, галава яго яшчэ больш падалася ўперад. З ім і наогул адбылося нешта незвычайнае. Хаваючыся недзе, ён мусібыць падумаў, што вакол зноў адноўлены советы і што немцы ўжо не вернуцца. Ён пачаў хадзіць з канца ў канец сяла і час-ад-часу крычаў: «Няхай жыве наша Чырвоная Армія!» Цапура заклікаў сялян ісці ў партызаны, абяцаў сам ісці з імі.

Бачыце, як кідаўся з аднаго боку ў другі і як выкручваўся гэты чалавек!

А між тым на краі сяла ўжо гудзелі машыны гестапаўцаў. Пераапрануты «пад тутэйшага» шпік пабег на выведку па вуліцы. Ён наткнуўся на аднаго сівенькага дзеда і запытаў у яго, ці не засталося ў сяле каго-небудзь з партызан або партызанскіх агентаў. «Нікога няма, прайшлі, — адказаў шпіку стары, — хіба вось толькі адзін застаўся, ву-унь ходзіць па сялу, агітуе». Дзед паказаў шпіку на паліцая. Гестапавец хуценька дагнаў Цапуру, падхапіў па-сяброўску пад руку. «Дружа, як-бы гэта далучыцца да партызан?» «Пойдзем са мной, — смела сказаў яму Цапура, — дагонім нашых хлопцаў». Тады шпік адыйшоў ад Цапуры на крок, свіснуў і выцяг з кішэні пісталет. А праз міг гестапаўцы подрукі ўжо валаклі Цапуру да машыны. Яны збілі яго так, што ён зрабіўся ўвесь чорны, як зямля. Потым немцы акружылі яго хату, схапілі жонку і двух дзяцей і ўсіх чатырох жывымі спалілі ў свірне.

Смерць аказалася вартай падлюгі, які за грошы мог прадаць душу сатане. Вось як жорстка і справядліва часам лёс карае чалавека за здраду.

... Гэта ўсё страшна, што мы ўсе вынеслі за вайну, якія выпрабаванні выпалі на нашу долю. Але калі я слухаў вас, я радаваўся аднаму — колькі нас тут ёсць, ні адзін з нас у гэтай вайне не збочыў з шляху, мы прайшлі яго роўнымі дарогамі і ў роўным напрамку, як-бы цяжка нам ні было. Вось і ўсё, што я хацеў вам сказаць.

Пятро Уладзіміравіч ціханька кашлянуў у кулак і сеў за стол. Тады з чаркаю ў поднятай руцэ ўстала з-за стала Насця Пракапёнак.

— Дарагія сябры і сяброўкі, — сказала яна, — я прапаную выпіць нашы чаркі за тых совецкіх герояў, якія танкавым лязгатам і гарматным гулам праносяць нашу кроўную помсту па варожай нямецкай зямлі і якія роўнымі дарогамі і роўнымі напрамкамі падыходзяць сёння да сцен Берліна!

І мы ўсе, як адзін, паднялі ўгору свае поўныя чаркі.

1945 год, люты.

Напярэдадні поўнай перамогі

В. КАМАРОЎ
Прэзідэнт Акадэміі навук СССР

Чырвоная Армія набліжаецца да апошняга круга гітлераўскага пекла, да ненавіснага Берліна. Усё чалавецтва рыхтуецца да найвялікшага свята—канчатковага разгрому гітлераўскай Германіі. Сярод іншых грамадскіх груп і мы, вучоныя, адчуваем вялікую радасць і гордасць. Кожны вучоны рад блізкай пагібелі разбойнікаў, якія хацелі забараніць яму гаварыць і пісаць на роднай мове, падпалілі яго дом, забілі яго дзяцей і хацелі замучыць яго самога. Кожны вучоны рад блізкай пагібелі тых, хто хацеў растаптаць свабоду і нацыянальную самабытнасць народаў.

Ёсць гарады, імёны якіх гучаць таксама велічна, як словы: гуманізм, свабода, цывілізацыя, прагрэс. Такі Парыж—горад рэвалюцыі, розуму і культуры. Такая Фларэнцыя—горад мастакоў, ваяпеляў і мысліцеляў. Такі Кембрыдж, праслаўлены імёнамі Бэкона, Байрана, Ньютона, Дарвіна і Максвэла. Такія Ленінград і Масква, якія праўзышлі сваёй славай усе гарады свету таму, што ў іх сценах нарадзіліся велізарнейшыя ідэі сусветнай гісторыі. Назва «Берлін» гучыць, як сімвал смерці, разбурэння і рабства. Адсюль на працягу стагоддзяў сыходзілі самыя рэакцыйныя і агрэсіўныя замыслы.

Сто год назад Гейне, здзекваючыся над ідэйнымі продкамі гітлераўцаў, пісаў, як у піўным склепе ён бачыў старагерманцаў, якія прыгатаўлялі «праскрыпцыйныя спісы да таго дня, у які яны павінны былі, па іх разліках, атрымаць вярхоўную ўладу. Кожны, які паходзіў хаця-б у сёмым калене ад француза, яўрэя, або славяніна, прыгаварваўся да выгнання. Хто напісаў хоць маленькую заметку супроць старагерманскіх недарэчнасцей, мог рыхтавацца да смяротнай кары, і прытым кары тапаром...»

З Берліна ў нашы дні разлілася па свету крывавая цемра. На працягу некалькіх год яна, гэта імгла, расла, і карта Еўропы паслядоўна пакрывалася карычневай фарбай, а сама Еўропа—кроўю і дымам. Гэта дым спаленых гарадоў і вёсак і, яшчэ горш, дым спаленых людзей, дым Майданека,—яго мы ніколі не забудзем. Крывавая імгла гітлерызма пагражала цывілізацыі, культуры і навуцы. У захопленых і прыгнечаных краінах гітлераўцы знішчалі навуку, знішчалі мастацтва, вынішчалі культурныя каштоўнасці. Яны цынічна хваліліся сваёй нянавісцю да культуры. Яшчэ у 1933 годзе Альфрэд Боймлер—адзін з удзельнікаў правакацый і пагромаў, якія азнаменавалі прыход Гітлера да ўлады, быў прызначан у Берлінскі універсітэт прафесарам спецыяльна для яго створанай кафедры «палітычнай педагогікі». Ва ўступнай лекцыі Боймлер заявіў, што фашызм—гэта «замена адукаваных людзей салдатамі». Яго спадкімнік Альфрэд Тобіас гаворыць, што «сапраўднаму германцу не патрэбны разумовыя здольнасці,—яны не ўласцівы севераніну. Гэта—якасць яўрэяў, славян, манголаў». І сапраўды, прыйшоўшы да ўлады, фашысты вынішчылі і разагналі вучоных і замянілі дарвінізм «навукова-біялагічнымі асновамі расавай тэорыі».

Фашысты хацелі поўнасцю вынішчыць культуру і навуку на ўсёй паверхні зямлі. Яны захапілі Францыю і разлічвалі назаўсёды знішчыць культуру, якая ўзрасціла філасофскую думку Дэкарта, іронію Вальтэра, матэматычныя пабудаванні Лапласа, мастацкую закончанасць Стэндаля і Франса. Яны хацелі разбурыць англійскую культуру, якая нарадзіла тэхнічны пераварот, паравую машыну, навуковыя адкрыцці Ньютона, Фарадэя і Дарвіна, творы Шэкспіра і Байрана. Фашысты хацелі сцерці з твару зямлі культуру славянскіх народаў. Нарэшце, яны напалі на Савецкі Саюз, краіну самай высокай культуры. Народы нашай краіны ў сваім мінулым стварылі навуковыя каштоўнасці сусветна-гістарычнага значэння. Сусветная тэх[illegible] дугу Пятрова, радыётэлеграф Папова, свячу Яблачкава. Прыродазнаўства ўключала ў лік найбольш важных класічных работ атамістыку Ламаносава, неэўклідаву геаметрыю Лабачэўскага, перыядычны закон Мендэлеева, тэорыю рэфлексаў Сечэнава і Паўлава, светавы ціск Лебедзева і многае іншае. У сусветным мастацтве ззяюць імёны Пушкіна, Лермантава, Талстога, Дастаеўскага, Чэхава, Горкага, Глінкі, Чайкоўскага, Рэпіна і Сурыкава. Грамадская мысль ў ліку сваіх карыфеяў ведае Радзішчава, Чаадаева, Пестэля, Герцэна, Белінскага, Чэрнышэўскага і ў асобе Леніна і Сталіна дасягнула найбольшых высот геніяльнасці. Руская стратэгія праслаўлена імёнамі Суворава і Кутузава. Сталінскі геній узнёс яе на новыя недасяжныя вышыні.

У сталінскую эпоху культура савецкай краіны набыла нябачаны размах. Фашысты хацелі кінуць нашу культуру, як і ўсю сусветную культуру, у чадны касцёр сярэдневяковага мракабесся. Чырвоная Армія выратавала цывілізацыю, выратавала навуку, і зразумела таму, якую велізарную радасць адчуваюць вучоныя, і як яны нязмерна ўдзячны Чырвонай Арміі, яе правадыру.

Чаму навука можа ганарыцца нашай вялікай перамогай? Раней усяго таму, што вучоныя прымалі актыўны ўдзел у яе падрыхтоўцы. Я хачу гэта ілюстраваць адным фактам, характэрным для работы савецкіх вучоных у дні вайны.

Восенню 1941 года, калі гітлераўскія войскі наступалі і наша прамысловасць пераязджала на Усход, дзе рыхтаваліся ўмовы паследуючага перахода Чырвонай Арміі да наступлення, на Урале нашымі вучонымі была праароблена вялікая работа. Трэба было ў вельмі кароткі тэрмін, падчас на працягу літаральна некалькіх дзён, адказаць прамысловасці на пытанне аб новых сыравінных базах, новых крыніцах энергіі, новых транспартных шляхах. Геолагі, хімікі, тэхнолагі, металургі, энергетыкі, эканамісты аб'ядналіся для таго, каб у мінімальныя тэрміны дапамагчы прамысловасці забяспечыць Чырвоную Армію ўсім неабходным. У чорнай металургіі вучоныя ў кароткі тэрмін распрацавалі шляхі пераходу заводаў Урала на мясцовыя марганцавыя базы. Сумесна з практыкамі яны паказалі, як можна карыстацца невялікімі месцараджэннямі багатых марганцавых руд для выплаўкі ферамарганца. Яны знайшлі найбольш падыходзячыя месцараджэнні, вызначылі тэхналагічныя шляхі для перапрацоўкі ўсходніх марганцавых руд. У каляровай металургіі вучоныя дапамаглі вырашыць горна-геалагічныя пытанні, звязаныя з выкарыстаннем новых баксітавых, медных, нікелевых, кобальтавых, вальфрамавых, плацінавых і іншых месцараджэнняў. У выніку новых хіміка-тэхналагічных адкрыццяў была арганізавана вытворчасць некаторых важных абаронных матэрыялаў, неабходных для выпуску яшчэ больш удасканаленых самалётаў і танкаў. Энергетыкі распрацавалі паліўны рэжым прадпрыемстваў і вызначылі шляхі для рэгулявання графікаў электрычнай нагрузкі, якія змякчалі недахоп электраэнергіі...

Аналагічная работа кіпела ў радзе раёнаў краіны і ва ўсіх без выключэння галінах савецкай навукі. У тым патоку металу і зброі, які накіроўваўся на фронт з глыбіні краіны, былі ў некаторай ступені апрадмечаны намаганні вучоных, іх вопыт, веды і талент.

Ніколі яшчэ не было ў асяроддзі вучоных такога вялікага творчага парыву, як у дні вайны. Савецкая фізіка стварала тэарэтычныя і эксперыментальныя прадпасылкі для канструявання новых відаў узбраення; матэматыкі стварылі прыёмы найбольш хуткіх вылічэнняў для артылерыі, авіяцыі і баявых суднаў; хімікі знаходзілі і знаходзяць новыя метады вытворчасці ўзрывучатых вяшчэстваў, сплаваў, фармацэўтычных сродкаў; біёлагі—дадатковыя рэсурсы харчавання Чырвонай Арміі і насельніцтва; медыкі выратоўвалі і выратоўваюць новымі метадамі ваеннай медыцыны дзесяткі тысяч жыццяў.

Таму цяпер, калі блізак час канчатковай перамогі, савецкія вучоныя могуць падзяляць з усім народам не толькі радасць, але і вялікі гонар. Яны ганарацца тым, што прымаюць удзел у самай благароднай справе сусветнай гісторыі—выратаванні чалавецтва ад фашызма. Але ў навукі цяпер ёсць яшчэ адна аснова для гонару. Вестка аб гістарычных перамогах, аб набліжэнні Чырвонай Арміі да самага логава фашысцкага звера—да Берліна—найвялікшае таржаство навуковага прадбачання. У лістападзе 1941 года Сталін гаварыў аб немінучым краху гітлераўскай Германіі. Гэтыя словы былі вынікам геніяльнага ўліку сацыяльных, эканамічных і ваенных фактараў. Вялікі карыфей навукі ўлічваў фактары, якія толькі ўзнікалі, але якім належала будучыня. Навука ведае прыклады геніяльнага прадбачання: «Левер'е, які прадракаў адкрыццё Нептуна, Мендэлеева, які прадрок існаванне яшчэ неадкрытых хімічных элементаў». Маркс, Энгельс, Ленін і Сталін паказалі, што лёс дзяржаў і класаў можа быць прадметам строга навуковага ўліку і прадбачання. У цяжкія дні 1941 года Сталін прадказаў блізкую перамогу Чырвонай Арміі. У наступным годзе яго словы аб надыходзячым свяце на нашай вуліцы ўдыхнулі новую мужнасць у мільёны сэрцаў.

Мінулай восенню, 13 лістапада 1944 года, мне выпала на долю шчасце гутарыць з Іосіфам Вісарыёнавічам Сталіным, і ў часе гэтай гутаркі ў маёй свядомасці неадступна стаяла думка аб той вялікай упэўненасці ў перамозе, якая дазваляе нашаму настаўніку ў рашаючы момант вайны гаварыць са мной аб задачах Акадэміі навук, аб яе юбілеі, які набліжаецца, аб Інстытуце гісторыі прыродазнаўства і аб іншых пытаннях. Гэта найвялікшая ўпэўненасць—вынік геніяльнага, дакладнага, навуковага, палітычнага і стратэгічнага разліку Сталіна.

Цяпер свята шуміць на нашай вуліцы. Наша вуліца—гэта столбавая дарога гісторыі, гэта шлях, па якому чалавецтва ідзе ўперад. Свята на нашай вуліцы—гэта свята чалавецтва, свята яго прагрэса.

За годы сталінскай эпохі, за годы вялікіх перамог і вялікіх свят савецкія патрыёты навучыліся двум важным рэчам: па-першае, у дні перамог яны не забываюць аб ворагу, і, па-другое, у дні свят яны не забываюць аб працы. Мы не забываем аб ворагу і не забудзем аб ім да поўнага знішчэння гітлерызма. Чырвоная Армія імкнецца да Берліна, каб раздушыць фашызм і зрабіць у далейшым немагчымай германскую агрэсію. Мы памятаем аб кожнай афяры фашызма, і памяць аб афяры не засланяе свята, таму што нашы перамогі азначаюць знішчэнне забойцаў. У знішчэнні забойцаў, у адплаце за афяры Майданека і іншых фашысцкіх лагераў смерці, у папярэджанні паўтарэння гэтых афяр ёсць вышэйшы гуманізм.

Мы не забываем таксама і аб працы. Вучоныя могуць і павінны новымі адкрыццямі памнажаць рэсурсы вытворчасці і фронта і тым самым наблізіць вялікі дзень, калі наш сцяг узаўецца над гняздом ворага.

Дзень Мінска

2.000 ТЭЛЕФОННЫХ АПАРАТАЎ

Заканчваюцца апошнія работы па аднаўленню гарадской тэлефоннай кабельнай сеткі, разбуранай нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Ужо адрамантаваны сотні адкрытых і закрытых калодзежаў, аднаўляюцца праводныя паветраныя лініі. На большасці прадпрыемстваў і ўстаноў ёсць тэлефоны. Усяго ў горадзе працуе звыш 2.000 тэлефонных апаратаў.

ПАДРЫХТОЎЧАЕ АДДЗЯЛЕННЕ БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

Пачаліся заняткі на падрыхтоўчым аддзяленні Беларускага Дзяржаўнага Універсітэта. Тут навучацца звыш двухсот юнакоў і дзяўчат, якія закончылі 9 класаў сярэдняй школы.

Пасля заканчэння падрыхтоўчага аддзялення студэнты будуць прыняты на I курс універсітэта.

СЕМІНАР ПАРТЫЙНАГА АКТЫВА

У Доме партыйнай асветы адбыўся семінар гарадскога партыйнага актыва. Удзельнікі семінара праслухалі лекцыю «Партыя большэвікоў—партыя новага тыпу», якую прачытаў дацэнт Дзяржаўнага педагагічнага інстытута Кубліцкі.

ЛІТАРАТУРА ДЛЯ АДНАЎЛЕНЦАЎ

Пры Урадавай бібліятэцы арганізаван спецыяльны аддзел літаратуры ў дапамогу аднаўленцам. Асаблівую цікавасць прадстаўляюць кнігі: «Кладка сцен з цэглы разбураных будынкаў», «Вопыт будаўніцтва ва ўмовах ваеннага часу», «Як пабудаваць сцены аднапавярховага дома з адыходаў і няпоўнакаштоўных матэрыялаў» і іншыя.

АДНОЎЛЕНЫ СПЕКТАКЛЬ

Калектыў Першага Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імені Янкі Купалы аднавіў адну з лепшых сваіх пастановак—камедыю беларускага драматурга К. Крапівы «Хто смяецца апошні». У спектаклі заняты вядучыя сілы тэатра—народныя артысты БССР Глебаў, Ржэцкая, заслужаныя артысты рэспублікі Рахленка, Платонаў і другія.

(БЕЛТА).

ІНКУБАТАРНЫЯ СТАНЦЫІ

У рэспубліцы адноўлены і будуць працаваць у гэтым годзе 9 інкубатарных станцый—Мінская, Касцюковіцкая, Клімавіцкая, Гомельская, Буда-Кашалёўская, Гарадоцкая, Бабруйская, Калінкавіцкая і Полацкая.

Усе інкубатарныя станцыі ўжо маюць памяшканні, укамплектаваны кадрамі: заатэхнікамі, апаратарамі і птушніцамі. На станцыі завезены і будуць працаваць інкубацыйныя машыны маркі «КЭМ-20», кожная з якіх за адну закладку прапусціць 20 тысяч штук яек. Усе інкубатарныя станцыі дадуць за сезон па тры партыі куранят—красавіцкіх, майскіх і чэрвеньскіх.

Згодна плана інкубатарныя станцыі выпусцяць у 1945 годзе 650 тысяч куранят, з якіх 500.000 для ўкамплектавання калгасных птушкагадоўчых ферм, а 150 тысяч куранят будзе прадана калгаснікам, рабочым і служачым.

Інкубатарныя станцыі дапамогуць калгасам абзавесціся вадаплаваючай птушкай. У гэтым годзе ўпершыню будзе інкубіравана 20 тысяч яек качак.

Да канца 1945 года мяркуецца арганізаваць яшчэ 15 інкубатарных станцый. А да канца 1946 года ў БССР будзе ўсяго 50 інкубатарных станцый.

Для інкубацыі ў гэтым годзе мяркуецца нарыхтаваць 1.300 тысяч штук яек.

Якуб КОЛАС
ГІТЛЕР І ЧАРАДЗЕІ
(ФЕЛЬЕТОН)

Залыўся Гітлер у нару, як прусак у шчыліну. Сядзіць у ёй дзень і другі і ноч і другую. Нікога ён не прыймае, ні з кім [illegible] Навет Гебельса не пускае да сябе. І ніхто з блізкіх яму людзей не ведае, чым займаецца фюрар, але ўсе—і Гебельс, і Гімлер, і доктар Лей упэўнены, што ён праводзіць першаступенную дзяржаўную справу, што на яго найшоў вялікі час незвычайных інтуіцый. Ніхто з іх не сумняваўся ў тым, што фюрар натрапіў на верны шлях перамогі. Аб гэтай перамозе на ўсе лады загаварыла берлінскае радыё.

[illegible] ім весела карта тэатра ваенных дзеянняў. Усё цела фюрара часта ўздрыгвала. Яго правая рука парывіста апісвала нейкі магічны круг і раптам спынялася, а потым у тым-жа тэмпе рабіла той-жа круг. Гебельс зараз-жа саскочыў з піраміды, пабег у сваю рэдакцыю і напісаў чарговы артыкул. У артыкуле было адзначана, між іншым, што ў фюрара галава крыху схілена на бок, і гэта з'явілася вынікам пільнага вывучэння карты вайны.

Тым часам праходзілі дні, а Гітлер з нары не вылазіў. Кожны дзень да яе падыходзіў Гебельс, станавіўся на тыя-ж падмосткі і не спускаў з фюрара вока. А фюрар натхняўся ўсё болей і болей. Яшчэ шпарчэй рабіў ён правою рукою парывістыя рухі, ад чаго ўся яго постаць трэслася і калыхалася, як у вар'ята.

Што-ж рабіў Гітлер?

Незадоўга да тых дзён, калі Чырвоная Армія падыходзіла пад Будапешт, туркі накіравалі да Гітлера вялікага чарадзея, мудраца і вешчуна, індуса па паходжанню. Гэта было жывое сведчанне той невядомай сувязі, што існавала між Гітлерам і яго ласымі папаўзеннямі на радзіму мудраца-індуса. Першым чынам Гітлер запытаў мудраца-чарадзея:

— Скажы мне, ці пераможу я ў гэтай вайне?

Мудрэц-чарадзей адказаў не зразу. Ён закаціў у маршчыністы лоб выцветшыя вочы, як-бы зазіраючы ў свае мазгі пад голым, як калена, чэрапам. Некалькі хвілін заставаўся мудрэц у постаці анямелага чалавека, закаціўшы вочы пад лоб. Твар яго быў сухі, кастлявы, тонкія губы шчыльна сціснуты. Потым яны заварушыліся, і з іх зляцелі словы:

— Дырбур дарбун [illegible]

[illegible]

Гітлер задрыжаў ад радасці, а чарадзей дакончыў прароцтва.—...Пераможаш тады, калі вось гэты твой палец правай рукі ты выхапіш з кулака левай праваю рукою.

Сказаўшы так, мудрэц-чарадзей стаў бясшумна аддаляцца ад Гітлера, як туман, падхоплены ціхім ветрам.

Тады залез Гітлер у сваю таемную нару, сеў перад картаю вайны і пачаў рабіць тое, чаму вучыў яго мудрэц-чарадзей. На фюраравы турботы і пазіраў цяпер Гебельс. Фюрар не шкадаваў ні часу, ні намаганняў. Ён так прагнуў здабыць перамогу, што забыў пра ўсё іншае. Ён увесь упацеў, разгарачыўся, і твар яго стаў чырвоным, як вараны рак. Яму стала так горача і душна, што мусіў адчыніць люк сьвёй нары, каб глытнуць свежага паветра. Гебельс выкарыстаў момант, упоўз у нару фюрара і прытаіўся за яго спіною. Крыху адсопшыся, Гітлер зноў сеў на сваё месца. Турботы і хвалявашні фюрара перадаліся яго вернаму міністру нямецкай прапаганды. Гебельс ціханька, як чарапашка, высунуў галаву, чуць-чуць не дакранаючыся падбародкам да левай рукі фюрара, якая ўвесь час заставалася ў стане адноснага спакою. Ён так высока задраў галаву, што яго нос, як зянітка, быў проста нацэлен у неба. І—адбылося дзіва: для фюрара прышоў той жаданы, той шчаслівы момант, якога ён так настойліва, так упарта дабіваўся! Зрабіўшы самы адчайны магічны рух правай рукой, фюрар адчуў раптам, інтуіцыяй, што ён злавіў тое, што яму ніяк не давалася.

— Я пераможу! Я пераможу! Вось яна мая перамога!—выгукваў на ўсю нару фюрар і моцна трымаў у правай руцэ нос Гебельса.

Аднаўляюцца маслазаводы

ПОЛАЦК, 9 лютага. (БЕЛТА). У вобласці паспяхова аднаўляюцца прадпрыемствы малочнай прамысловасці. Працуе 40 маслазаводаў, 42 сепаратарныя і дзесяткі зліўных пунктаў. Перадавыя раймаслапромы — Полацкі, Дрысенскі і іншыя з месяца ў месяц перавыконваюць вытворчыя планы.

Зараз ідзе энергічная падрыхтоўка спецыялістаў малочнай прамысловасці. Падрыхтаваны ўжо 52 майстры, 47 лабарантаў, 28 загадчыкаў сепаратарных пунктаў.

ЧЫГУНАЧНІКІ АДКАЗВАЮЦЬ НА ПЕРАМОГІ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

ГОМЕЛЬ, 8 лютага. (БЕЛТА). Бліскучыя перамогі Чырвонай Арміі выклікалі новы вытворчы ўздым сярод паравознікаў і другіх рабочых Беларускай чыгункі. [illegible]

[illegible]

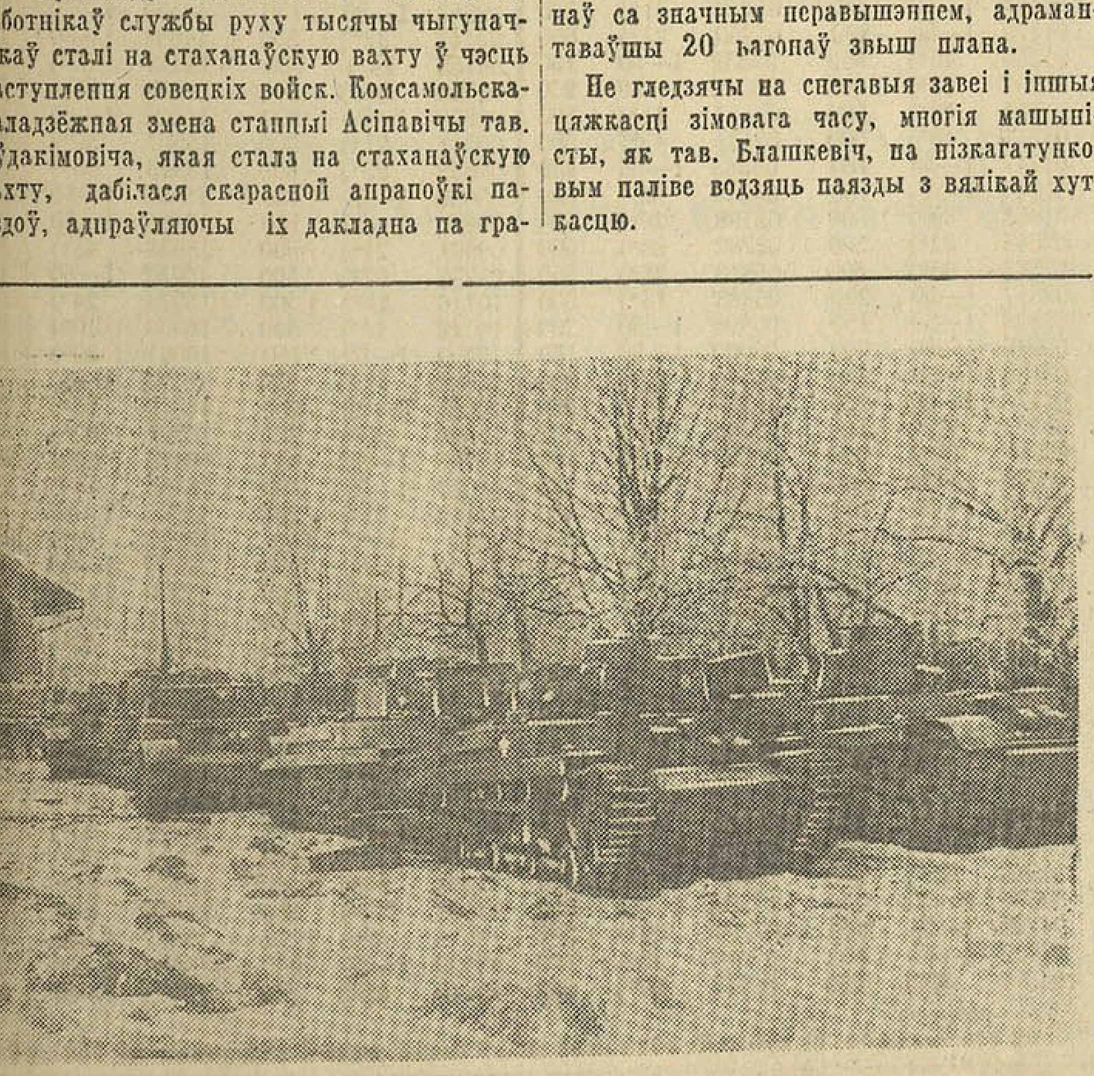

Другі Украінскі фронт. [illegible] нямецкія танкі, захопленыя байцамі маёра Перфілава на тэрыторыі Чэхаславакіі. Фото П. Пінхусава. (Фотахроніка ТАСС).

МІЖНАРОДНЫ АГЛЯД

Магутнае наступленне Чырвонай Арміі, якое пачалося ў студзені, прадаўжаецца неаслабяваючымі тэмпамі.

На ўсім працяжэнні велізарнага тысячакіламетравага фронта нашы войскі няўхільна прасоўваюцца ўперад. Расце колькасць захопленых у ворага трафеяў, множыцца лік забітых і палонных нямецкіх салдат і афіцэраў. Няспыннае наступленне Чырвонай Арміі прыводзіць у здзіўленне некаторых замежных аглядальнікаў, якія аскандаліліся сваімі прадказаннямі аб тым, што прасоўванне савецкіх войск «выдахнецца» і будзе «прыпынена» немцамі на лініі Одэра.

Фарсіраванне гэтай ракі і стварэнне савецкіх прадмостных умацаванняў на яе заходнім беразе з'яўляецца адной з выдатнейшых аперацый Чырвонай Арміі ў ходзе савецка-германскай вайны. Прагрэсіўны друк у саюзных нам краінах адзінадушна адзначае нябачаны размах і магутнасць савецкага наступлення, ахапіўшага абшар ад Балтыйскага мора да Будапешта.

Каментатары ўказваюць, што бліскуча ажыццяўляемае ўзаемадзеянне франтоў і ўмелая каардынацыя дзеянняў усіх родаў войск, дазволіла Савецкаму Галоўнакамандаванню рассекчы германскую абарону на вялікую глыбіню, дэзарганізаваць войскі праціўніка і нанесці ім удары патрасаючай сілы. Аглядальнікі падкрэсліваюць высокае майстэрства манеўра Чырвонай Арміі, дзякуючы якому буйныя групіроўкі праціўніка былі заціснуты ў цэлым радзе «катлоў». Блакіраванне многіх важных апорных пунктаў немцаў і паспяховае знішчэнне акружаных гарнізонаў праціўніка з выключнай яркасцю зноў дэманструе перавагу стратэгіі і тактыкі Чырвонай Арміі над стратэгіяй і тактыкай гітлераўцаў. Ваенных спецыялістаў здзіўляе бліскучая арганізацыя тылу і службы забеспячэння Чырвонай Арміі, дзякуючы якой савецкія войскі няспынна нарашчваюць свае ўдары па германскіх войсках і маюць магчымасць ажыццяўляць сваё бяспрыкладнае наступленне на тэрыторыі ворага. Замежны друк адзначае ролю таварыша Сталіна, палкаводчаскі геній і арганізатарскі талент якога забяспечылі ўсе гэтыя гістарычныя перамогі Чырвонай Арміі.

Гітлераўцы, якія мітусяцца ў паніцы, вымушаны прызнаць катастрафічны характар панесенага імі паражэння. Орган Гебельса — газета «Дас рэйх» 6 лютага пісала аб тым, што «націск саветаў прарваў збудаваныя немцамі плаціны». У сваім ваенным аглядзе 8 лютага гітлераўскае агенцтва «Трансоцэан» параўноўвае прасоўванне савецкіх армій з гіганцкім снегаачышчальнікам, а германскае інфармацыйнае бюро ў артыкуле свайго ваеннага аглядальніка Макса Круля за гэты-ж дзень характарызуе становішча на ўчастку паміж Балтыйскім морам і Одэрам, як «выключна напружанае».

Гітлераўскія главары прабуюць падавіць паніку і разгубленасць нямецкага насельніцтва і адміністрацыі расстрэламі і жорсткімі рэпрэсіямі. Пачашчаюцца кары смерцю і адпраўка ў штрафныя батальёны нават відных гітлераўцаў, якія ўцяклі са сваіх пастоў ва ўсходніх раёнах Германіі. Ваенны суд прыгаварыў да кары смерцю былога штандартэнфюрэра і начальніка бромбергскай паліцыі фон Саліша, які абвінавачваўся ў трусасці. Начальнік бромбергскага акруговага ўпраўлення Кюн, былы бургомістр Бромберга Эрнст і раённы нацысцкі кіраўнік Рамф разжалаваны і пасланы ў штрафныя батальёны.

Ахопленыя страхам, немцы накіраваліся з раёнаў Усходняй Германіі на захад і, у прыватнасці, у Берлін.

Друк саюзных краін адзначае, што няспыннае савецкае наступленне адыгрывае рашаючую ролю ў ходзе другой сусветнай вайны і набліжае момант канчатковага разгрому гітлераўскай Германіі.

Як адзначаюць многія англійскія і амерыканскія аглядальнікі, савецкае наступленне канчаткова падарвала веру немцаў у магчымасць зацягнуць развязку на колькі-небудзь працяглы час і ўжо на дадзеным этапе пазбавіла Германію важных стратэгічных рэсурсаў, якія складалі істотную частку яе ваеннага патэнцыяла. Па падліках англійскіх экспертаў, Германія страціла за апошнія тыдні на Усходзе адну трэць усіх сваіх збожжавых рэсурсаў, адну чвэрць паставак бульбы, адну пятую мясапаставак, адну чвэрць паставак масла. Да гэтага трэба дадаць тое, што Германія страціла важны ваенна-прамысловы раён — Верхнюю Сілезію з запасамі жалеза, вугалю і каляровых металаў. Такім чынам, савецкія войскі нанеслі сваім наступленнем сакрушальны ўдар па гітлераўскай Германіі і яшчэ больш аслабілі яе напярэдадні завяршаючых бітваў, прадвызначыўшы тым самым немінучасць хуткай перамогі Аб'яднаных Нацый. Наступленне Чырвонай Арміі не толькі скавала на савецка-германскім фронце асноўныя сілы германскай арміі (больш 200 дывізій), але і выклікала масавую перакідку германскіх войск з Заходняга фронта на Усходні. Гэта значыць, што зараз на Захадзе створана спрыяючая абстаноўка для буйных наступальных аперацый саюзнікаў.

Канадская газета «Фры прэс», закранаючы пытанне аб перакідцы германскіх дывізій з захада на ўсход, пісала гэтымі днямі аб тым, што «гэта дае магчымасць Эйзенхауэру развіць масіраванае англа-амерыканскае наступленне і спыніць супраціўленне праціўніка». Амерыканскі радыёкаментатар Суінг у сваім аглядзе 8 лютага адзначыў, што «на Заходнім фронце контрнаступленне Рундштэдта поўнасцю ліквідавана, і людзі, якія займаліся яго ліквідацыяй, у сучасны момант вызвалены для новых дзеянняў».

У апублікаваным савецкімі газетамі паведамленні аб канферэнцыі кіраўнікоў трох саюзных дзяржаў — Савецкага Саюза, Злучаных Штатаў Амерыкі і Вялікабрытаніі—гаворыцца: «Існуе поўная згода адносна сумесных ваенных аперацый у канчатковай фазе вайны супроць нацысцкай Германіі». Такая аўтарытэтная заява не пакідае сумнення ў тым, што саюзнікі захоўваюць адзінадушша па пытаннях кааліцыйнай стратэгіі ў вайне супроць Германіі і што ўсе спробы ворага ўнесці раскол у лагер Аб'яднаных Нацый зноў пацярпелі крах.

Канферэнцыя кіраўнікоў трох саюзных дзяржаў мае на мэце каардынацыю планаў завяршэння разгрому агульнага ворага і ўстанаўлення разам з другімі саюзнікамі цвёрдых асноў працяглага міру.

Параўноўваючы цяперашнюю сустрэчу таварыша Сталіна з Рузвельтам і Чэрчылем з сустрэчай у Тэгеране, англійская газета «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост» піша, што і на гэты раз саюзнікі таксама бліскуча і дакладна ажыццёвяць свае планы, якія датычаць заключнай фазы вайны.

«Калі значная частка германскага стратэгічнага рэзерва, пісала газета «Таймс» 7 лютага, адцягнута на рускі фронт у выніку выдатных перамог Расіі, то можна лічыць гарантаваным, што саюзнікі на захадзе не ўпусцяць выпадку атрымаць максімум карысці ад адводу немцамі сваіх войск з супроцьстаячага саюзнікам фронта... Саюзныя авангарды ўжо нашчупваюць сабе шлях сярод «дракона́вых зубоў», дотаў і супроцьтанкавых лавушак і мінных палёў лініі Зігфрыда».

Пацярпеўшы паражэнне ў сваіх спробах «звесці ігру ўнічыю» шляхам рознага роду закулісных дыпламатычных крокаў і «мірных манеўраў», гітлераўцы ўсё яшчэ не адмаўляюцца ад спроб унесці раскол у лагер Аб'яднаных Нацый. Гэтай мэце служыць, у прыватнасці, іх імкненне скарыстаць польскіх рэакцыянераў тыпу Арцышэўскага і К°.

Адначасова гітлераўцы на выпадак паражэння Германіі вядуць падрыхтоўку, аб якой папярэджваў у сваім дакладзе 6 лістапада 1944 года таварыш Сталін. Немцы рыхтуюцца да ўходу ў падполле з тым, каб арганізаваць трэцюю сусветную вайну. З гэтай мэтай яны пераводзяць свае капіталы ў так званыя «нейтральныя краіны», засылаюць туды сваю агентуру, рыхтуюць кадры дыверсантаў на тэрыторыі Германіі, а таксама ў Іспаніі, Аргентыне і другіх краінах.

Адзінства саюзнікаў забяспечыць ліквідацыю і гэтай пагрозы фашызма, накіраванай супроць усяго чалавецтва.

Г. БЕСПАЛАЎ.

Па Савецкаму Саюзу

ВЫНІКІ КОНКУРСА НА ПРАЕКТЫ ПЛАНІРОЎКІ І ЗАБУДОВЫ КРЭШЧАЦІКА

Планіроўка і забудова цэнтральнай магістралі Кіева—Крэшчаціка, па-варварску разбуранага нямецкімі захопнікамі, прыцягнулі ўвагу ўсёй савецкай грамадскасці. У конкурсе на лепшы праект аднаўлення Крэшчаціка прынялі ўдзел выдатныя архітэктары краіны.

Гэтымі днямі пры Саўнаркоме Украіны адбылася нарада, прысвечаная падвядзенню вынікаў конкурса на праекты аднаўлення Крэшчаціка. На нарадзе, акрамя Савета журы конкурса, прысутнічалі тт. Хрушчоў, Каротчанка, Мануільскі, Бажан, Тычына і другія.

Совет журы прысудзіў першую прэмію брыгадзе першай архітэктурна-праектнай майстэрні Наркамата жыллёва-грамадзянскага будаўніцтва ў СССР. Другую прэмію — прафесару Алешыну і архітэктару Еласійчэнка. Трэцяя прэмія прысуджана супрацоўнікам Дзяржаўнага інстытута праектавання гарадоў.

У канцы нарады выступіў старшыня Саўнаркома УССР тав. Н. С. Хрушчоў. Ён падзякаваў архітэктарам Масквы і Ленінграда, а таксама украінскім архітэктарам, якія прынялі ўдзел у распрацоўцы і ажыццяўленні праектаў.

(ТАСС).

ВУГЛЕЗДАБЫВАЮЧЫ КАМБАЙН

Карагандзінскі завод імені Пархоменка выпусціў новы вуглездабываючы камбайн сістэмы інжынера Макарава. У параўнанні з прыгатаваным узорам, заводская машына мае рад удасканаленняў, якія палепшылі яе эксплаатацыйныя якасці. Камбайн поўнасцю механізуе выемку вугалю, робіць падрубку, разрабленне і навалку на канвеерную лінію.

У Караганду прыбыла група спецыялістаў з другіх басейнаў для вывучэння новага камбайна.

(ТАСС).

КНІГА АБ МАЙСТРАХ ВУГАЛЮ

У перыяд аднаўлення на шахтах камбіната «Варашылаўградвугаль» вырасла нямала выдатных майстраў вугалю. Усёй краіне вядома імя знатнага гарняка Лукі Галакалосава. На нарэзцы лаў і на вугледзабычы ён выконвае да 25 норм за змену. Устаноўлены ім у мінулым годзе ўсесаюзны рэкорд—5653 процанты зменнай нормы да гэтага часу яшчэ нікім не перакрыты. Забойшчыкі Іван Панашчаценка і Еўлампій Макараў на працягу двух год перавышаюць заданні ў тры-чатыры разы.

Для распаўсюджання метадаў работы перадавых гарнякоў бюро Варашылаўградскага абкома КП(б)У рашыла выдаць брашуру «Вопыт перадавікоў шахт камбіната «Варашылаўградвугаль».

ПАСТАЯННАЯ ПРАМЫСЛОВАЯ ВЫСТАЎКА

У ленінградскім Доме тэхнікі адкрыта пастаянная прамысловая выстаўка. У вялікім зале сабраны экспанаты, якія знаёмяць наведвальнікаў з работай прадпрыемстваў Ленінграда, іх дасягненнямі ў тэхнічным удасканаленні вытворчасці.

Шырока прадстаўлена сувязь прадпрыемстваў з навукова-даследчымі інстытутамі.

(ТАСС).

«СЛУЖБА СОНЦА» ПУЛКАЎСКАЙ АБСЕРВАТОРЫІ

Вядомая Пулкаўская абсерваторыя разбурана немцамі. Аднак работы яе астраномаў ні на адзін дзень не спыняюцца. Як і да вайны, абсерваторыя вядзе «службу сонца», рэгулярна атрымліваючы ад 11 абсерваторый краіны матэрыялы назіранняў. Бачныя дэталі вывучаюцца для высвятлення ўплыву сонца на магнітныя буры, надвор'е, радыёхвалі і г. д.

За апошні час распрацавана схема ўздзеяння сонца на магнітнае поле зямлі. Гэта мае вялікае значэнне для радыёсувязі. Праведзена навуковая работа, якая высвятляе прыроду паступовага пацяплення ў Арктыцы, якое адбываецца цяпер. Ёсць падставы меркаваць, што гэтае пацяпленне будзе прадаўжацца яшчэ некалькі дзесяцігоддзяў.

Цяпер у сувязі з падрыхтоўкай да поўнага аднаўлення Пулкаўскай абсерваторыі распрацоўваюцца праекты рада новых установак для назірання сонца.

(ТАСС).

БУДАЎНІЦТВА ГАЗАПРАВОДА САРАТАЎ—МАСКВА

РАЗАНЬ. Газаправод Саратаў—Масква пройдзе па тэрыторыі 11 раёнаў Разанскай вобласці. Пачалася падрыхтоўка да будаўніцтва. Выдзяляюцца памяшканні пад казармы, майстэрні, склады, кватэры ў гарадах, раённых цэнтрах і населеных пунктах. Адведзены дзесяткі. Цагельныя заводы вобласці паставяць 5-му будаўнічаму ўчастку 1.650 тысяч штук цэглы. Рамесніцкія вучылішчы і школы ФЗН выпусцяць у першым паўгоддзі для будаўніцтва да 20 тыс. рублёў рознага інструменту.

Устаноўлен пераходны Чырвоны сцяг абкома ВКП(б) і аблвыканкома, які будзе прысуджацца штомесячна лепшаму будаўнічаму ўчастку на трасе газаправода.

НОВЫ НАФТАВЫ ФАНТАН У ГУБІНО

КУЙБЫШАЎ. На новым Губінскім месцараджэнні (Самарская Лука) зафантаніравала другая свідравіна. Яе дэбет—80 тон нафты ў суткі.

Гэтая як і раней адкрытая скважына пацвярджае вялікае прамысловае значэнне Губінскага нафтавага месцараджэння і адкрывае перспектывы стварэння новага промысла.

АЗЕЛЯНЕННЕ КАНАЛАЎ ВА УЗБЕКІСТАНЕ

ТАШКЕНТ. Восенню 1944 года па трасах Вялікага Ферганскага канала імені Сталіна і Паўднёвага Ферганскага канала было высаджана больш 170 тыс. пладовых дрэў, пірамідальных топаляў, клёна і інш.

На працягу вясны гэтага года намечана правесці пасадку яшчэ 120 тыс. саджанцаў. Па берагах гэтых каналаў ужо ёсць да 400 тыс. дрэў. На асноўных пляцінах будуць закладзены пладовыя сады.

УНІВЕРСІТЭТ МАРКСІЗМА-ЛЕНІНІЗМА У ТАЛІНЕ

ТАЛІН, 7 лютага. (ТАСС). У сталіцы Эстоніі адкрыўся вячэрні універсітэт марксізма-ленінізма. У Доме партыйнай асветы сабралася звыш 200 чалавек—партыйныя і гаспадарчыя работнікі, настаўнікі, урачы, інжынеры, артысты.

Універсітэт мае 2 факультэты: гістарычны і эканамічны. Навучанне ідзе на эстонскай і рускай мовах. Навучальны план разлічан на год. Лекцыі чытаюць лепшыя прафесары і выкладчыкі Таліна.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ЗАХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ

ЛОНДАН, 10 лютага. (ТАСС). У паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца, што наступаючы ў раёне на паўднёвым усходзе ад галандскага горада Неймегена войскі саюзнікаў занялі ў Рэйнскай вобласці Цыфліх, Нікь, Краненберг, Фрасельт і выйшлі да заходняй палінцы Рэйхсвальдскага лесу.

У раёне на паўночным усходзе ад Моншау войскі саюзнікаў ачысцілі раён Гармшайт і Шмідт і наступілі да Хазенфельда (у двух мілях на паўднёвым усходзе ад Шмідта). Крыху на поўдзень, у раёне на поўначы ад Прума, пяхота саюзнікаў заняла Ольцсфельд і ўступіла ў Нейендорф. Другія часці саюзнікаў занялі горад Гондэльбрат. Бакхольцкі лес (у поўмілі на паўночным усходзе ад Зініга) вычышчаны ад праціўніка. У гэтым раёне адбіта контратака непрыяцельскіх танкаў і пяхоты.

На ўсходзе ад Хагенау (Латарынгія) у даліне Рэйна ачышчан Обергофен. У паўднёвым Эльзасе ўсякае арганізаванае супраціўленне праціўніка на захадзім беразе Рэйна спынілася.

Войскі саюзнікаў на Заходнім фронце ўзялі за дзень 1.049 палонных.

Буйныя злучэнні бамбардзіроўшчыкаў працягвалі налёты на розныя варожыя ваенныя аб'екты ў Заходняй і Цэнтральнай Германіі. У паветраных баях збіта 23 і на зямлі знішчаны 41 варожы самалёт. На свае базы не вярнуліся 24 самалёты саюзнікаў.

Становішча ў Берліне

СТАКГОЛЬМ, 10 лютага. (ТАСС). Паводле наступіўшых з Берліна вестак, усе прадпрыемствы германскай сталіцы, за выключэннем асабліва неабходных, спынілі работу. Усе рабочыя і служачыя мабілізаваны ў фольксштурм. Становішча з харчаваннем у горадзе катастрафічнае. Падвозу няма.

БЕГСТВА ВІДНЫХ ГІТЛЕРАЎЦАЎ У ШВЕЙЦАРЫЮ

ЛОНДАН, 10 лютага. (ТАСС). Як перадае берлінскі карэспандэнт «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост», сярод немцаў, якія займаюць высокія пасты, адзначаецца ўсё большае імкненне прабрацца праз швейцарскую граніцу. На працягу 6 і 7 лютага гестапаўцы арыштавалі на граніцы не менш 60 чалавек, якія прабавалі ўцячы ў Швейцарыю. У ліку арыштаваных — былы дырэктар гітлераўскай кінофірмы «Уфа», які кіраваў да апошняга часу германскай кінапрамысловасцю, доктар Гугенберг і адзін з кіраўнікоў фірмы Сіменс-Эбергардт.

КУДЫ УЦЯКАЦЬ? або стратэгічныя пошукі Гітлера, Гебельса і К°

Мал. І. Шчукіна.

На Сусветнай прафсаюзнай канферэнцыі

ЛОНДАН, 9 лютага. (ТАСС). Учора на ранішнім пасяджэнні Сусветнай прафсаюзнай канферэнцыі працягваліся спрэчкі па дакладу Арганізацыйнага камітэта. Дэлегат Канфедэрацыі працоўных Лацінскай Амерыкі Ламбардо Таледано выступіў з прамовай, у якой падтрымаў рашэнне камітэта аб запрашэнні на канферэнцыю прафсаюзаў краін, якія былі варожымі.

Пасля Таледано ў абарону прапановы Арганізацыйнага камітэта выступіў глава французскай дэлегацыі Луі Сайян.

Пасля прамовы Сайяна Кэрзі ад імені амерыканскай дэлегацыі ўнёс прапанову зноў перадаць рэкамендацыю Арганізацыйнага камітэта на разгляд гэтага камітэта. Амерыканскі прадстаўнік пры гэтым настойваў на адзінагалосным прыняцці гэтай прапановы.

Пасля непрацяглых спрэчак і ў прыватнасці пасля выступлення тав. Кузняцова гэтая прапанова прынята не была. У канцы ранішняга пасяджэння ў спрэчках выступіў прадстаўнік Індыйскай канферэнцыі працы Пілай, які падтрымаў прамову Сітрына.

* * *

ЛОНДАН, 9 лютага. (ТАСС). На вячэрнім пасяджэнні 8 лютага працягваліся спрэчкі па дакладу Арганізацыйнага камітэта. Пасля выступлення савецкага дэлегата тав. Тарасава старшыня Ісакс прадставіў канферэнцыі главу дэлегацыі Кангрэса вытворчых прафсаюзаў ЗША Хільмана, які ўнёс прапанову вырашыць пытанне аб запрашэнні прафсаюзаў былых непрыяцельскіх краін і вызваленай часткі Польшчы. Томас прапанаваў вярнуць гэтыя рэкамендацыі для разгляду Арганізацыйным камітэтам.

Сітрын заявіў, што англійская дэлегацыя прымае прапанову Томаса, пасля чаго дэлегаты згадзіліся зацвердзіць даклад Арганізацыйнага камітэта і вярнуць яму на перагляд яго рэкамендацыю наконт запрашэння прафсаюзаў былых непрыяцельскіх краін і вызваленай часткі Польшчы.

Затым канферэнцыя заслухала даклад Мандатнай камісіі. Старшыня камісіі прадстаўнік Кангрэса вытворчых прафсаюзаў Грын паведаміў, што на канферэнцыі прысутнічае 204 дэлегаты з 51 краіны, уключаючы нейтральныя краіны, прадстаўнікі якіх прысутнічаюць на канферэнцыі ў якасці назіральнікаў. Канферэнцыя зацвердзіла даклад Мандатнай камісіі.

Канферэнцыя выбрала камісію для выпрацоўкі праекта рэзалюцыі аб ваенных задачах. Ад савецкіх прафсаюзаў у камісію ўвайшоў тав. Сідарэнка.

Перад канцом пасяджэння 8 лютага арганізацыйны камітэт паведаміў аб выніках абмеркавання вернутай на перагляд часткі даклада. Прадстаўнік Аўстраліі Торнтон заявіў, што камітэт абмеркаваў пытанне аб запрашэнні дэлегатаў прафсаюзаў былых варожых краін і рэкамендуе запрасіць прафсаюзы Фінляндыі, Балгарыі, Румыніі і Італіі на Сусветную канферэнцыю. Справа Мандатнай камісіі праверыць, ці з'яўляюцца іх дэлегаты прадстаўнікамі сапраўдных прафсаюзаў. Камітэт атрымаў таксама заяву ад польскіх прафсаюзаў у Лондане, якая [illegible] з'яўляецца правамоцная арганізацыяй, уваходзячай у міжнародную федэрацыю транспартных рабочых і ў совет прафсаюзаў Польшчы. Таму, камітэт рэкамендуе запрасіць прафсаюз польскіх маракоў удзельнічаць у канферэнцыі.

Канферэнцыя прыняла рэкамендацыю аб запрашэнні прафсаюзаў былых варожых краін і вярнула ў камітэт рэкамендацыю аб запрашэнні прафсаюза польскіх маракоў.

Наспяванне палітычнага крызіса ў Румыніі

БУХАРЭСТ, 4 лютага. (Затрымана дастаўкай). Апошні тыдзень прайшоў пад знакам наспяваючага палітычнага крызіса. 28 студзеня совет нацыянальна-дэмакратычнага фронта апублікаваў праграму, на аснове якой ён намеран дабіцца стварэння ўрада нацыянальна-дэмакратычнага фронта. Дэманстрацыя, якая адбылася ў Бухарэсце 30 студзеня, з удзелам 300.000 чалавек, прайшла пад лозунгам: «Жадаем урада нацыянальна-дэмакратычнага фронта!» Заключнае паседжанне з'езда румынскіх прафсаюзаў прайшло пад тым-жа лозунгам.

Газета «Тымпул» 1 лютага змясціла загаловак пад назвай: «Рабочыя сталіцы патрабуюць стварэння ўрада нацыянальна-дэмакратычнага фронта».

Газета «Скынтэйя» ў артыкуле пад загалоўкам «Урад нацыянальна-дэмакратычнага фронта—адзіная гарантыя аднаўлення краіны» паведаміла, што апублікаванне праграмы нацыянальна-дэмакратычнага фронта выклікала ўздым сярод рабочых. «На фабрыках і заводах,—піша газета,—адбываюцца мітынгі і сходы, якія дэманструюць рашымасць рабочых да канца падтрымліваць барацьбу нацыянальна - дэмакратычнага фронта».

Правыя партыі рэзка выступілі супроць праграмы нацыянальна - дэмакратычнага фронта. 30 студзеня газета нацыянал-цараністаў «Дрэптаця» ў перадавым артыкуле абрушылася на нацыянальна-дэмакратычны фронт з паклёпніцкімі нападкамі, што прывяло да рашэння прафсаюза друкароў адмовіцца ад набору гэтай газеты, у выніку чаго яна трэці дзень не выходзіць. Лідэр лібералаў Дзіну Браціану таксама выступіў 1 лютага з рэзкімі нападкамі на нацыянальна-дэмакратычны фронт.

Аднак у правых партыях намячаецца расслаенне па пытанню аб адносінах да праграмы нацыянальна-дэмакратычнага фронта. 4-лютага ў газетах апублікавана заява кіраўнікоў арганізацыі нацыянал-ліберальнай партыі Яскай акругі Эдуарда Лазарэску і Тэадора Зіпа аб іх далучэнні да праграмы нацыянальна-дэмакратычнага фронта.

АГЕНЦТВА РЭЙТЭР АБ ДАПАМОЗЕ ВЫЗВАЛЕНЫМ НАРОДАМ ЕЎРОПЫ

ЛОНДАН, 8 лютага. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, штотыднёвік «Ньюс стэйтсмен энд нейшн», закранаючы сітуацыю Францыі, Бельгіі і другіх вызваленых ад немцаў краін Заходняй Еўропы, піша: «Становішча ў вызваленых краінах Еўропы жахлівае. Галоўным чынам яно з'яўляецца вынікам няправільнага планавання, якое арыентавалася на больш ранні крах Германіі. Надзея на вызваленне суднаў на Ціхім акіяне да краху Германіі была самай непрыемнай памылкай, але нельга дапускаць, каб гэтая памылка ператварылася ў сапраўдную бяду для народаў, якія мы вызвалілі. Мы павінны выдзеліць для іх некаторы транспарт, а таксама лепш зразумець, у чым яны адчуваюць патрэбу для аднаўлення сваёй прамысловасці».

Журнал «Тайм энд Тайд» піша: «Нядзіўна, што ва Францыі і Бельгіі існуе моцная крытыка непрыемнай адсутнасці прадбачання і планавання ў саюзных дзяржаў. Было-б вельмі пажадана, каб саюзнікі прадпрынялі ўсялякія намаганні для паскарэння дапамогі тым, хто так востра ў ёй мае патрэбу».

Адказны рэдактар
В. САМУЦІН.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ЛЕНІНА ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА
ў памяшканні Дома Чырвонай Арміі
15 лютага — «АЛЕСЯ»
Пачатак у 19 гадзін 30 мінут.

Сёння ў кінотэатрах:

Кінотэатр «Першы»
«МАЛАХАЎ КУРГАН»

Кінотэатр «Беларусь»
«БЕСПАСАЖНІЦА»
Пачатак сеансаў у 16, 18, 20 і 22 гадзіны

Кінотэатр «Радзіма»
«НОВЫЯ ПАХОДЖАННІ ШВЕЙКА»

ГАЛОЎНАМУ ЎПРАЎЛЕННЮ фанера-запалкавай прамысловасці
патрабуюцца
на сталую работу ў гор. Мінску і на перыферыі:
галоўныя бухгалтары, намеснікі галоўных бухгалтараў, начальнікі фінансавых аддзелаў, бухгалтары, планавікі, эканамісты, хімікі фанернай і запалкавай прамысловасці, галоўныя інжынеры, галоўныя механікі, тэхнічныя нарміроўшчыкі, тэхнік-мэбельшчык, тэхнік па халоднай апрацоўцы металу.
Звяртацца ў аддзел кадраў.
Паштовы адрас: гор. Мінск, вул. Розы Люксембург, 6, тэл. 4—11.

У народным судзе 7-га участка Кагановіцкага раёна г. Мінска разглядаецца заява гр-на Міструкова Барыса Ягоравіча аб растаржэнні шлюбу з гр. Копцевай Зінаідай Іванаўнай.

Беларуская рэспубліканская кантора „Галоўкінапракат"
У БЛІЖЭЙШЫЯ ДНІ ВЫПУСКАЕ
НА ЭКРАНЫ КІНОТЭАТРАЎ РЭСПУБЛІКІ
НОВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ
„СЭРЦЫ ЧАТЫРОХ"
Сцэнарый — А. ФАЙКО і А. ГРАНБЕРГ. Рэжысёр — К. ЮДЗІН.
У ГАЛОЎНЫХ РОЛЯХ:
Заслужаная артыстка рэспублікі Л. ДМІТРОЎСКАЯ, артысты—ордэнаносцы А. ПУТЫШКІН і А. АНТОНАЎ, артысты В. СЕРОВА, Е. САМОЙЛАЎ і Л. ЦЭЛКОЎСКАЯ.
ВЫТВОРЧАСЦЬ МАСКОЎСКАЙ ОРДЭНА ЛЕНІНА КІНОСТУДЫІ «МОСФІЛЬМ»

Мінскае абласное ўпраўленне дзяржпрацашчадкас і дзяржкрэдыта
ДАВОДЗІЦЬ ДА ВЕДАМА ЎСІХ БУХГАЛТАРАЎ
ПРАДПРЫЕМСТВАЎ І ЎСТАНОЎ,
што на падставе інструкцыі НКФ СССР № 504 ад 18 верасня 1944 г.
УСЕ ПРАДПРЫЕМСТВЫ І ЎСТАНОВЫ
ПАВІННЫ ЗРАБІЦЬ ПОЎНЫ РАЗЛІК З ПАДПІСЧЫКАМІ ПА 4-Й ГРАШОВА-РЭЧАВАЙ ЛАТАРЭІ, ВЫДАЎШЫ ІМ АПЛОЧАНЫЯ БІЛЕТЫ, А НЕРАЗДАНЫЯ (у сувязі з адсутнасцю падпісчыкаў) ЗДАЦЬ У АШЧАДНЫЯ КАСЫ.
АДНАЧАСОВА НЕАБХОДНА ЗРАБІЦЬ КАНЧАТКОВУЮ ВЫВЕРКУ РАХУНКАЎ У АШЧАДНЫХ КАСАХ—РАЗЛІКІ ПА 3-Й ДЗЯРЖАЎНАЙ ВАЕННАЙ ПАЗЫЦЫ.
Мінскае абласное ўпраўленне дзяржпрацашчадкас і дзяржкрэдыта.

ВЫЙГРЫШНЫЯ ЎКЛАДЫ
У дзяржаўных працоўных ашчадных касах уведзены аперацыі па прыёму ад насельніцтва выйгрышных укладаў.
ПРЫЁМ ВЫЙГРЫШНЫХ УКЛАДАЎ ПРАВОДЗІЦЦА ЎСІМІ АШЧАДНЫМІ КАСАМІ.
УКЛАДЧЫКІ, ЯКІЯ МАЮЦЬ НА ЗАХОЎВАННІ Ў АШЧАДНЫХ КАСАХ ВЫЙГРЫШНЫЯ ЎКЛАДЫ, КАРЫСТАЮЦЦА ЎСІМІ ПРАВАМІ, ПРАДАСТАЎЛЕНЫМІ ЎКЛАДЧЫКАМ АШЧАДНЫХ КАС, як-та:
СВАБОДНА РАСПАРАДЖАЦЦА СВАІМ УКЛАДАМ, ЗАХОЎВАННЕ ЎКЛАДАЎ У АШЧАДНЫХ КАСАХ НЕ АБМЯЖОЎВАЕЦЦА НІЯКІМІ ТЭРМІНАМІ.
ЦЭЛАСЦЬ УКЛАДАЎ, УНЕСЕНЫХ У АШЧАДНЫЯ КАСЫ, ГАРАНТЫРУЕЦЦА ЎРАДАМ САЮЗА ССР.
АШЧАДНЫЯ КАСЫ ЗАХОЎВАЮЦЬ ТАЙНУ УКЛАДАЎ.
Даходы па выйгрышных укладах выплачваюцца ў форме выйгрышаў.
ТЫРАЖ ВЫЙГРЫШАЎ ПРАВОДЗІЦЦА ДВА РАЗЫ Ў ГОД ПА ПАЎГОДДЗЯХ: у першай дэкадзе красавіка і ў першай дэкадзе кастрычніка, цэнтралізавана ў кожнай вобласці.
У кожным тыражы на 1.000 нумароў рахункаў (укладаў) па выйгрышных укладах падае па 25 выйгрышаў, у тым ліку адзін выйгрыш у размеры дзвесце працэнтаў сярэдняга астатка ўклада за прайшоўшае паўгоддзе; два выйгрышы ў размеры ста працэнтаў сярэдняга астатка ўклада і дваццаць два выйгрышы кожны ў размеры пяцьдзесят працэнтаў сярэдняга астатка ўклада за прайшоўшае паўгоддзе.
Унасіце вашы зберажэнні ў ашчадныя касы на выйгрышныя ўклады!
УПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖПРАЦАШЧАДКАС І ДЗЯРЖКРЭДЫТА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

УПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖАЎНАГА СТРАХАВАННЯ БССР
ДАВОДЗІЦЬ ДА ВЕДАМА
ДЗЯРЖАЎНЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ, УСТАНОЎ І АРГАНІЗАЦЫЙ,
ЯКІЯ МАЮЦЬ ЖЫЛЛЁВЫЯ БУДЫНКІ
Ў ГАРАДСКІХ І СЕЛЬСКІХ МЯСЦОВАСЦЯХ БССР,
што 1 лютага 1945 года
СКОНЧЫЎСЯ ПЕРШЫ ТЭРМІН УЗНОСАЎ ПЛАЦЯЖОЎ ПА АБАВЯЗКОВАМУ СТРАХАВАННЮ ДЗЯРЖАЎНАГА ЖЫЛФОНДА НА 1945 г.
У выпадку няўплаты чарговых плацяжоў ва ўстаноўлены тэрмін будзе налічвацца пеня ў размеры 0,05 процанта за кожны пратэрмінаваны дзень, а нядоімка плацяжоў будзе спаганяцца ў бясспрэчным парадку.
Страхавыя плацяжы пералічваюцца праз Дзяржбанк на бягучы рахунак гарадской (раённай) інспекцыі Дзяржстраха.
УПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖСТРАХА БССР.

ДАВЕДАЧНАЯ ТАБЛІЦА

34-га ТЫРАЖА ВЫЙГРЫШАЎ
Дзяржаўнай пазыкі Другой пяцігодкі
(выпуск чацвертага года)

Тыраж адбыўся 10 студзеня 1945 года ў гор. Маскве.

ВЫЙГРЫШЫ ВЫПАЛІ НА НАСТУПНЫЯ НУМАРЫ СЕРЫЙ І АБЛІГАЦЫЙ:

№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях
00160	11*)	500	04823	32*)	500	08197	27*)	500	13424	1—50	150
00187	1—50	150	04867	11*)	500	08229	19*)	1.000	13448	1—50	200
00852	32*)	1.000	04900	1—50	200	08391	1—50	200	13544	1—50	200
00884	1—50	150	04913	19*)	500	08471	39*)	500	13577	23*)	500
00988	1—50	150	04942	05*)	500	08472	1—50	200	13765	12*)	500
00990	1—50	200	04951	1—50	150	08773	16*)	500	14174	1—50	150
01082	1—50	150	04986	15*)	500	08906	37*)	500	14258	31*)	500
01124	1—50	200	05242	31*)	500	08953	1—50	150	14359	1—50	150
01179	1—50	200	05260	27*)	500	09147	37*)	500	14684	1—50	150
01252	40*)	500	05332	1—50	150	09155	24*)	500	14842	45*)	500
01399	05*)	1.000	05392	1—50	200	09504	38*)	500	14908	38*)	500
01634	46*)	500	05577	11*)	500	09609	1—50	200	15022	1—50	150
01733	40*)	500	05581	48*)	500	09711	27*)	500	15307	39*)	500
01747	1—50	150	05583	1—50	200	09832	26*)	500	15323	05*)	500
01946	1—50	150	05613	50*)	500	09889	1—50	150	15493	1—50	200
01964	39*)	500	05708	26*)	500	09892	1—50	150	15498	1—50	200
02545	39*)	500	05782	23*)	500	09901	21*)	500	15633	43*)	500
02582	46*)	500	05818	25*)	500	09932	02*)	500	15752	1—50	150
02817	1—50	200	05883	13*)	500	10116	13*)	1.000	15974	24*)	500
02893	1—50	150	05894	1—50	200	10128	14*)	500	16004	10*)	500
02945	1—50	200	06060	1—50	150	10490	1—50	150	16061	30*)	500
03130	1—50	150	06180	41*)	500	10598	33*)	500	16279	1—50	200
03178	1—50	150	06337	44*)	500	10625	1—50	200	16319	16*)	500
03229	46*)	500	06350	38*)	500	10628	26*)	500	16321	08*)	500
03317	32*)	500	06387	1—50	150	10765	1—50	150	16445	20*)	500
03373	1—50	200	06507	1—50	150	10997	1—50	150	16785	14*)	500
03613	1—50	150	06758	10*)	500	11149	23*)	500	16995	1—50	150
03630	46*)	500	06774	38*)	500	11262	48*)	500	17250	12*)	500
03665	1—50	150	06796	28*)	500	11354	1—50	200	17277	1—50	150
03888	46*)	500	06803	47*)	500	11357	1—50	200	17293	1—50	150
03902	08*)	500	06898	05*)	500	11477	24*)	500	17363	01*)	500
04007	41*)	500	06927	1—50	150	12244	41*)	500	17523	40*)	500
04015	1—50	200	06971	1—50	150	12260	23*)	500	17585	37*)	500
04039	11*)	500	07089	1—50	150	12263	1—50	150	17819	45*)	500
04051	25*)	500	07103	1—50	200	12345	16*)	500	17877	12*)	500
04057	1—50	150	07123	09*)	500	12427	47*)	500	17955	1—50	150
04060	29*)	500	07209	39*)	500	12447	33*)	500	18049	22*)	500
04278	1—50	150	07295	1—50	150	12608	06*)	500	18345	36*)	500
04295	40*)	500	07328	35*)	500	12695	1—50	200	18429	30*)	500
04446	1—50	200	07505	1—50	150	12988	14*)	500	18671	05*)	500
04546	36*)	500	07627	1—50	200	13053	04*)	3.000	18713	34*)	500
04597	1—50	150	07696	1—50	200	13062	35*)	500	18865	41*)	500
04705	1—50	200	07794	49*)	500	13075	48*)	1.000	18962	1—50	150
04722	1—50	150	08018	49*)	500	13192	1—50	200	18992	1—50	200
04810	32*)	500	08073	04*)	500	13410	02*)	500	19975	1—50	150

*) На астатнія 49 нумароў аблігацый гэтай серыі выпалі выйгрышы па 150 рублёў.

АТ29755 Адрас рэдакцыі і выдавецтва: г. Мінск, вул. Пушкіна, 55, 3-ці наверх. Тэлефоны: Адказнага рэдактара—149, Адказнага сакратара—150.